

Vastaanottaja
Kiertokaari Oy

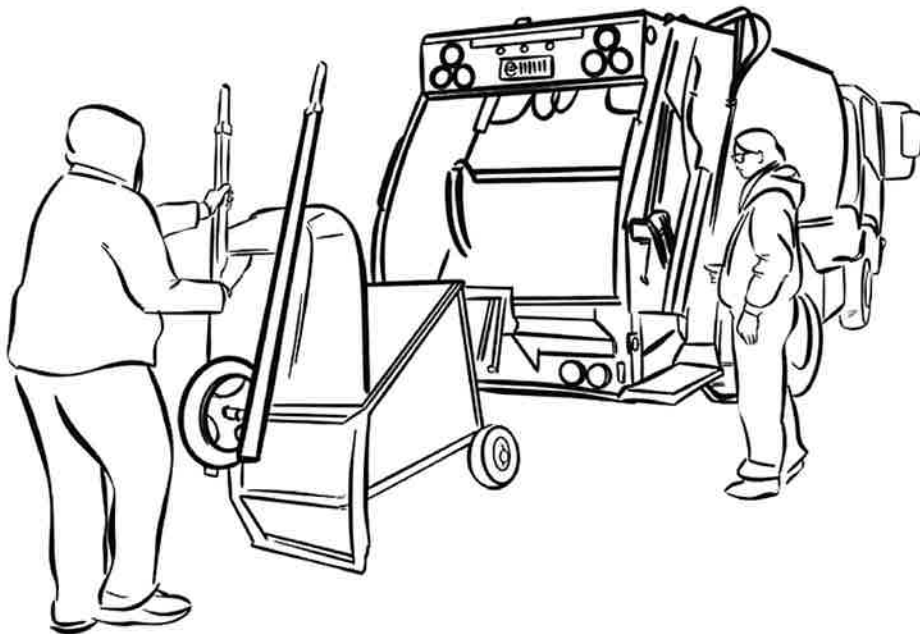
Asiakirjatyyppi
Raportti

Päivämäärä
1.11.2022

KIERTOKAARI OY

JÄTEHUOLLON PALVELUTASO

KIERTOKAAREN TOIMINTA- ALUEELLA

RAMBOLL

Bright ideas. Sustainable change.

**KIERTOKAARI OY
JÄTEHUOLLON PALVELUTASO KIERTOKAAREN TOIMINTA-
ALUEELLA**

Projekti **Jätehuollon palvelutaso Kiertokaaren toiminta-alueella**
Projekti nro **1510071215**
Asiakirjatyyppe **Raportti**
Päivämäärä **1.11.2022**
Laatijat **Essi Rännäli, Heikki Savikko, Juho Mäkelä**

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

Ramboll Finland Oy
Y-tunnus 0101197-5, ALV rek.
Kotipaikka Espoo

SISÄLTÖ

1.	Johdanto	3
2.	Menetelmät ja aineistot	3
3.	Kiertokaaren toiminta, tehtävä ja jätekertymät	5
3.1	Kiertokaari Oy:n toiminta ja tehtävä	5
3.2	Jätelain uudistus	7
3.3	Kiertokaaren toimialueen jätekertymät jätelajeittain	7
3.4	Asukaskyselyn tulokset jätteiden lajittelusta	9
4.	Jätteenkuljetuspalvelut kiinteistöiltä	10
4.1	Kiertokaaren toimialueen jätteenkuljetus	10
4.2	Jäteastiapalvelut	11
4.3	Yrityskyselyn tulokset jätteenkuljetuksesta	12
4.4	Viranomaiskyselyn tulokset jätteenkuljetuksesta	12
4.5	Asukaskyselyn tulokset kiinteistön jätehuoltoa koskien	12
5.	Aluekeräysverkosto	15
5.1	Tuottajavastuu ja Kiertokaaren toimialueen aluekeräysverkosto	15
5.2	Jätelain muutosten vaikutukset pakkausten tuottajavastuuseen	17
5.3	Viranomaiskyselyn tulokset ekopisteverkostosta	17
5.4	Asukaskyselyn tulokset Rinki-ekopisteistä	17
6.	Jäteasema-, puutarhajäte- ja vaarallisen jätteen palvelut sekä muut lisäpalvelut	19
6.1	Kiertokaaren jäte- ja lajitteluasemat	19
6.1.1	Asukaskyselyn tulokset lajittelupisteiden saavutettavuudesta	21
6.1.2	Viranomaiskyselyn tulokset jäteasemien palvelutasosta	22
6.1.3	Asukaskyselyn tulokset jäteasemien palvelutasosta	22
6.2	Puutarhajätteen vastaanotto	26
6.2.1	Asukaskyselyn tulokset puutarhajätepalveluista	26
6.3	Vaarallisen jätteen vastaanotto	27
6.3.1	Asukaskyselyn tulokset vaarallisten jätteiden palveluista	28
6.4	Kiertokaaren lisäpalvelut	29
6.4.1	Asukaskyselyn tulokset lisäpalveluista	29
7.	Saostus- ja umpikaivolietepalvelut	30
7.1	Saostus- ja umpikaivolietteiden kuljetus ja vastaanotto Kiertokaaren toimialueella	30
7.2	Asukaskyselyn tulokset sako- ja umpikaivolietepalveluista	31
8.	Neuvonta ja viestintä	32
8.1	Kiertokaaren neuvonta ja viestintä asukkaille	32
8.2	Asukkaiden osallistaminen	32
8.3	Asukaskyselyn tulokset neuvonnasta ja viestinnästä	32
9.	Jätehuollon viranomaispalvelut	34
9.1	Jätehuollon viranomaispalvelut Kiertokaaren toimialueella	34
9.2	Viranomaiskyselyn tulokset	34
10.	Tiedonhallinta (sähköiset järjestelmät)	35
11.	Yhteenveto palvelutason nykytilasta	35
12.	Jätehuollon rahoitus ja maksut	37
12.1	Jätehuollon rahoitus	37
12.2	Jätehuollon maksut	37
12.3	Jätehuollon perusmaksu	39
13.	Verrokkitarkastelu	40

14.	Palvelutason kehittämisen etenemissuunnitelma ja aikataulu	41
14.1	Työpajan tulokset jätehuollon palvelutason kehittamisestä	41
14.2	Etenemissuunnitelma ja kehittämisen aikataulu	42
14.2.1	Jätehuollon maksut ja rahoitus	43
14.2.2	Tiedonhallinta (sähköiset järjestelmät) ja jätehuollon viranomaispalvelut	43
14.2.3	Aluekeräysverkosto	43
14.2.4	Jäteasema-, puutarha- ja vaarallisen jätteen palvelut sekä muut lisäpalvelut	44
14.2.5	Neuvonta ja viestintä	44
14.2.6	Jätteenkuljetuspalvelut kiinteistöiltä	45
15.	Johtopäätökset	45
Liite 1	Yrityskysely	
Liite 2	Viranomaiskysely	
Liite 3	Asukaskysely	
Liite 4	Verrokkitarkastelu	

1. JOHDANTO

Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa Kiertokaari Oy palvelutason nykytilanne ja keskeisimmät kehityskohteet sekä kirjata kehittämisen aikataulu ja etenemissuunnitelma. Jätehuollon palvelutason kehityksen osalta kuvattiin yhteinen tahtotila ja visio siitä, millaisin periaattein asumisen jätehuoltoa toimialueella toteutetaan tulevaisuudessa. Työ toteutettiin yhteistyössä Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunnan alaisen seudullisen jätehuoltojaoston kanssa. Jätehuoltojaosto hoitaa Hailuodon, Iin, Kempeleen, Lumijoen, Oulun ja Pudasjärven jätehuollon viranomais tehtävistä.

Työssä tarkasteltiin seuraavia palvelutasokokonaisuuksia:

- Jätehuollon maksut ja taksat tulevaisuudessa, maksujen kattavuus ja ohjaus kohti materiaalien kiertotaloutta. Jätehuollon rahoituksen kestävyys tarkastelu – miten muualla vastaava asia on varmistettu?
- Hyötyjätteiden ja polttokelpoisen sekajätteen jätteenkuljetus kiinteistöiltä ja aluekeräysverkosto. Nykyisen Järjestelmään kattavuuden arviointi saatavilla olevan tiedon perusteella.
- Tuottajavastuu ja täydentävä keräys (jätelajit, keräyspisteet ja kustannukset)
- Jäteastiapalvelut kiinteistöille sekajätteen ja hyötyjätteiden osalta
- Kuntakohtaiset jäte- ja lajitteluasemat: palvelutaso, hinnoittelu ja aukioloaika
- Puutarhajätteen vastaanottoaikat, hinnoittelu
- Vaarallisen jätteen vastaanotto
- Lisäpalvelut kuten isokokoisten jätteiden ja isojen jäte-erien noutopalvelut
- Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetus ja vastaanotto, keräyksen kattavuuden arviointi karkealla tasolla.
- Neuvonta ja viestintä
- Jätehuollon viranomaispalvelut: palvelujen kuvaus (mitä tehdään manuaalisesti ja mitä on sähköistetty / automatisoitu), kehittämiskohteet eli vertailu muualle Suomeen.
- Asukkaiden osallistaminen kysely / työpaja / palautepalvelu
- Yhteistyötapa palvelutason seurantaan ja kehittämiseen

2. MENETELMÄT JA AINEISTOT

Työssä hyödynnettiin jo olemassa olevia aineistoja ja aikaisempia selvityksiä sekä tuotettiin uutta tietoa teemahaastatteluilta, kyselyillä ja työpajalla.

Teemahaastattelut

Selvitystä varten Kiertokaaren henkilökunnalle järjestettiin kaksi teemahaastattelua 22.6.2022 ja 29.6.2022. Teemahaastattelu ei edennyt tarkkojen, yksityiskohtaisten, valmiiksi muotoiltujen kysymysten kautta vaan väljemmin kohdentuen tiettyihin ennalta suunniteltuihin teemoihin. Keskustellut teemat olivat sellaisia, joista ei ollut julkisista lähteistä saatavilla kattavasti tietoa, kuten jätehuollon maksujen ja rahoituksen kokonaiskuva sekä tulevaisuuden suunnitelmat Kiertokaaren toiminnassa.

Kyselyt

Selvityksen yhteydessä palvelutasoa ja siihen liittyviä asiakokonaisuuksia selvitettiin erillisillä kyselyillä asukkaille, viranomaisille ja jätehuoltoyrityksille. Kyselyt laadittiin Webropol-kyselyohjelmalla. Kyselyt olivat avoinna vastaajille 27.6-15.8.2022 välisen ajan. Kuljetusyrityksille sekä viranomaisille kyselyt lähetettiin sähköpostitse ja asukkaille kohdennettua kyselyä jaettiin

Kiertokaaren viestintäkanavien kautta. Kuljetusyrityksille sekä viranomaisille lähetettiin muistutusviestejä kyselyyn vastaamisesta.

- Kuljetusyrityksille kohdennetussa kyselyissä pääpainopiste oli erityisesti yritysten tarjoamissa palveluissa kuluttajille kunnittain, palveluiden hinnoittelun periaatteet, näkemykset tulevaisuuden kehityksestä huomioiden kiertotalous sekä yhteistyö Kiertokaaren kanssa. Kysely lähetettiin kaikille Kiertokaaren toimialueen jätteenkuljetusyrityksille. Vastauksia saatiin neljältä alueen yritykseltä. Yrityskysely on liitteessä 1.
- Viranomaisille kohdennetussa kyselyissä pääpainopiste oli erityisesti palvelutason kattavuuden analysoinnissa, neuvonta ja viestinnän määrä nykyisellään, mahdolliset reklamaatiot sekä yhteydenotot. Kysely lähetettiin Kiertokaaren toimialueen jäte- ja ympäristöviranomaisille sekä teknisille johtajille. Kyselyä pyydettiin välittään eteenpäin organisaatiossa. Kyselyyn saatiin viisi vastausta. Viranomaiskysely on liitteessä 2.
- Asukkaille kohdennetussa kyselyssä pääpainopiste oli erityisesti kiinteistön jätehuollon, ekopisteiden ja jäteasemien palvelutason arvioinnissa, viestinnän ja neuvonnon tason arvioinnissa sekä muiden Kiertokaaren lisäpalveluiden tarjonnan arvioinnissa. Lisäksi vastaajilta pyydettiin avoimia vastauksia Kiertokaaren palveluihin liittyen. Kyselyä jaettiin useissa sosiaalisen median kanavissa sekä nettisivuilla. Kyselyyn saatiin 519 vastausta. Vastaajista 75 % oli naisia, 24 % miehiä ja 1 % muu-vaihtoehdon valinneita. Iältään vastaajat olivat pääsääntöisesti 40–60-vuotiaita (49 %). 20–40-vuotiaita oli 22 % ja yli 60-vuotiaita 29 %. Alle 20-vuotiaita vastaajia ei kyselyssä ollut. Asukaskysely on liitteessä 3.

Työpaja

Jätehuollon palvelutasosta järjestettiin työpaja Oulussa 12.9.2022. Työpajaan osallistui Kiertokaaren henkilöstön lisäksi toimijoita alueen jätehuoltoyrityksistä, kunnista sekä ympäristötoimesta. Osallistujia oli työpajassa yhteensä 12. Työpajassa esiteltiin selvityksen alustavia tuloksia sekä kerättiin näkemyksiä jätehuollon palvelutasoon liittyen. Työpaja pidettiin osallistavan ja keskustelevana. Työpajan tuloksia hyödynnettiin selvityksen viimeistelyssä.

Muu aineisto

Selvityksen yhteydessä muina lähtötietoa-aineistoina hyödynnettiin seuraavia julkisia sekä Kiertokaari Oy:n toimittamia aineistoja:

- Jätehuoltomääräykset ja jätetaksa
- Kiertokaaren vuosikertomus, tilinpäätöstiedot, vuosi- ja tarkkailuraportti ja nettisivut
- Kiertokaaren teettämä perusmaksuselvitys
- Nykyinen jätehuoltorekisteri (mm. jätehuoltoon liittyneet kiinteistöt, erilliskerättävät jättejakeet, tyhjennysrytmi)
- Kiertokaaren jätetilastot jättejakeittain ja vastaanottopisteittäin
- Rinki-pisteistä saadun jätetilastot kunnittain
- Kiertokaaren nykyiset palvelukuvaukset sekä muiden jätehuoltoyhtiöiden palvelukuvaukset internet-sivuilla

Aineistoa vietiin paikkatieto-ohjelmistoon. Paikkatietoaineisto laadittiin parhaasta mahdollisesta saatavilla olevasta aineistosta. Aineistojen viennin yhteydessä karttakuvista poistettiin kaikki pisteet, jotka paikantuivat Kiertokaaren toimialueen ulkopuolelle. Asukaskyselyiden vastausten perusteella tehtyjen karttakuvien tulkinnassa on otettava huomioon, että osassa postinumeroista on ollut vain yksi tai muutama vastaus.

3. KIERTOKAAREN TOIMINTA, TEHTÄVÄ JA JÄTEKERTYMÄT

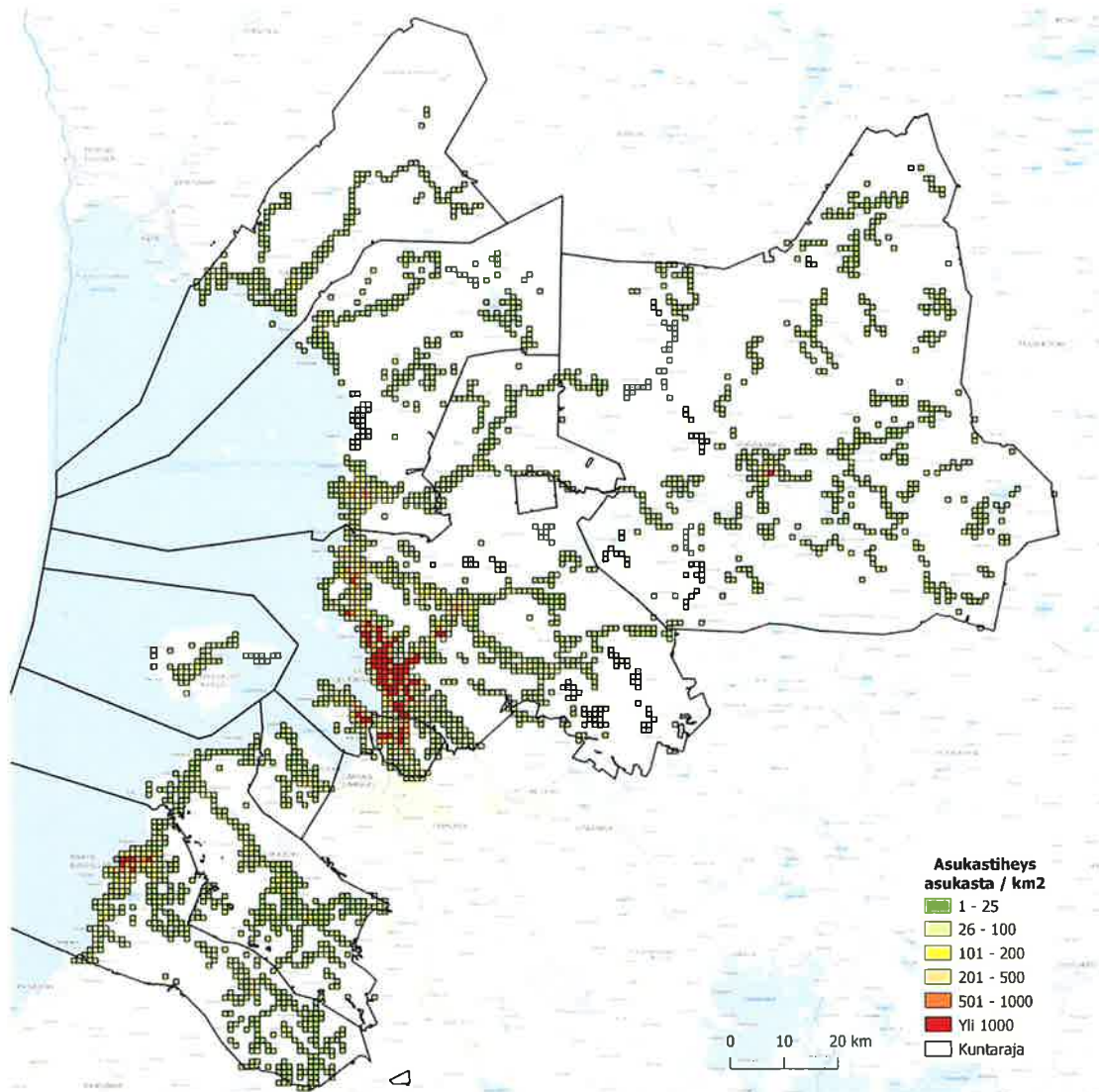
3.1 Kiertokaari Oy:n toiminta ja tehtävä

Kiertokaari on kuntien omistama jätteyhtiö. Toimialueen omistajakuntia ovat Hailuoto, Ii, Kempele, Lumijoki, Oulu, Pudasjärvi, Raabe ja Siikajoki (Kuva 1).

Kuva 1. Kiertokaaren toimialue. Kuvan lähde: Kiertokaari Oy:n vuosiraportti 2021.

Suurin omistaja on Oulun kaupunki noin 91 %:n osuudella yhtiön osakekannasta. Toimialueen kunnista Raabe tuottaa itse kaupungin sisäiset jätehuoltopalvelut, jäteneuvonnan ja jäteasemapalvelut. Myös Simon kunta kuuluu palveluiden piiriin, mutta se ei omista Kiertokaaren osakkeita. Asukkaita toimialueella on noin 280 000 ja suurin asukastiheyskeskittymä on Oulussa (Kuva 2).

Kuva 2. Kiertokaaren toimialueen asukastiheys.

Kunnan velvollisuus järjestää asumisessa ja kunnan omassa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto perustuu jätelakiin. Kunnan vastuu koskee kaikkea asumisessa sekä kunnan omassa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvää jätettä, myös asumisessa syntyvää sako- ja umpikaivojätettä. Kunnan vastuulle kuuluu näissä toiminnoissa syntyvien jätteiden keräys, kuljetus ja käsittely. Kunta vastaa lisäksi elinkeinotoiminnan jätehuollon järjestämisestä, silloin kun yritys toimii asumiskäytössä olevassa rakennuksessa ja jätehuolto järjestetään yhdessä (ns. kivijalkaliikkeet, yhteiset putkikeräysjärjestelmät).

Kunta huolehtii elinkeinotoiminnan jätteistä myös ns. toissijaisen vastuun nojalla. Huolehtimisvastuu koskee yritystoiminnan jätettä silloin kun jätteen haltija pyytää jätehuoltopalvelua kunnalta koska tarvittavaa jätehuoltopalvelua ei yksityisiltä palveluntuottajilta ole saatavilla ja jätteen asianmukaisen käsittelyn järjestäminen ei muuten ole mahdollista. Palvelun tarve on osoitettava kunnalle tehtävässä pyynnössä. Pyyntöä kohteena oleva jäte on pystyttävä kuljettamaan ja käsittelemään kunnallisessa jätehuoltojärjestelmässä.

Jätehuollon käytännön toteuttamiseen liittyvät tehtävät on annettu selvityksen kohteena olevalla alueella kunnalliselle jäteyhtiölle, Kiertokaari Oy:lle, jonka tehtäviin kuuluu mm:

- käsitellä asumisessa ja kaupungin kiinteistöissä syntyvä yhdyskuntajäte
- jätteenkuljetusten kilpailuttaminen kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa
- asumisessa syntyvän vaarallisten jätteiden vastaanotto
- jäteneuvonta ja tiedotus
- jätemaksujen laskutus

Hailuodossa, Iissä, Kempeleessä, Lumijoella ja Oulussa polttokelpoisen jätteen ja saostus/umpisäiliölietteiden kuljetuksessa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Pudasjärvellä on käytössä kunnan kilpailuttama jätteenkuljetus niin polttokelpoisen jätteen kuin kierrätettävien jätteiden osalta. Pudasjärven sako/umpisäiliölietteiden jätteenkuljetuksessa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Lisäksi Oulun Hiukkavaarassa on pilottialue, jossa Kiertokaari Oy vastaa jätteenkuljetuksista. Simossa on kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Raahessa jätteen kuljetuksessa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Kiertokaari Oy:n toiminta perustuu laajaan yhteistyöhön alan toimijoiden kanssa. Kiertokaari Oy haluaa mahdollistaa toiminnan kehittymisen jätteiden etusijajärjestyksen mukaisesti sekä mahdollistaa muiden kierrätysalan toimijoiden tulon omistamilleen alueille. Ydintoiminnoissa eli jätteenkäsittelyssä Kiertokaarella on arviolta yhteensä noin 60 yhteistyökumppania. Strategisesti tärkeimpiä kumppaneita ovat Ruskon jätekeskuksessa toimivat Gasum Oy, GRK Infra Oy ja Oulun Energia Oy. Yrityksiä Kiertokaari palvelee jätelain sallimissa puitteissa: liikevaihdosta saa olla enintään 10 prosenttia markkinaehtoista toimintaa. Ruskon jätekeskuksen alueella toimivat Oulun Energia Oy ja Gasum Oy tarjoavat jätteenkäsittelypalvelua kaupan ja teollisuuden asiakkaille.

3.2 Jätelain uudistus

Jätelain laaja uudistus tuli voimaan 19.7.2021. Jatkossa kunnan tulee kilpailuttaa ja järjestää erilliskerättävien jätteiden kuljetuksen kiinteistöiltä kaikkialla Suomessa. Kuljetusjärjestelmä tulee muuttumaan Kiertokaari Oy:n toimialueen kunnissa, joissa kunta on siirtänyt päätöksellään jätteiden erilliskeräyksen asuinkiinteistön haltijan järjestettäväksi. Kunnissa on siirryttävä kunnan järjestämään biojätteen kuljetukseen aikaisintaan 19.7.2023 ja viimeistään 19.7.2024 alkaen. Pienmetallijätteen ja pakkausjätteiden kuljetukset kunnat järjestävät 1.7.2023 alkaen.

Kunta voi edelleen laissa säädettyjen edellytysten täytyessä päättää, että asuinkiinteistön haltija järjestää sekalaisen yhdyskuntajätteen sekä saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuksen sopimalla siitä suoraan kuljetusyrityksen kanssa. Jätelain 35 § mukaan kunta voi päättää, että sekalaisen yhdyskuntajätteen kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai terveyssyistä pidettävä tarpeellisena.

3.3 Kiertokaaren toimialueen jättekertymät jätelajeittain

Vuonna 2021 Kiertokaarella vastaanotetusta 10 1821 tonnista yhdyskuntajätettä kierrätykseen toimitettiin 18 802 tonnia (19,49%), energiakäyttöön ja muuhun hyödyntämiseen, kuten materiaalien hyödyntämiseen maarakentamisessa toimitettiin 77 646 tonnia (80,49%), loppusijoitukseen toimitettiin 16 tonnia (0,02%) jätettä (Taulukko 1). Vastaanotettu jätemäärä oli vuonna 2021 kokonaisuudessaan noin 198 777 tonnia. Pakkaavat jäteautot keräsivät kiinteistöiltä syntypaikkalajiteltua, polttokelpoista jätettä 58 552 tonnia vuonna 2021.

Kiertokaari otti vastaan Ruskon jätekeskuksessa biojätettä vuonna 2021 yhteensä 8 469 tonnia. Biojätteestä 404 tonnia (4,7 %) oli kauposta erilliskerättyä biojätettä, kotitalouksien biojätettä 8 065 tonnia (95,2 %) ja kuivakäymäläjätettä 0,22 tonnia (0,1 %). Biojäte käsitellään Ruskon jätekeskuksessa sijaitsevassa biotehtaassa biokaasuksi ja lannoitteiksi. Tuottajavastuun alaisia

jätteitä ovat autonrenkaat, sähkölaitteet ja pakkausjätteet sekä keräyspaperi ja niitä vastaanotetaan Ruskon jätekeskuksessa sekä jäteasemilla. Tuottajavastuun alaiset jätteet toimitetaan hyödynnettäväksi yhteistyökumppaneille.

Taulukko 1. Kiertokaaren vuonna 2021 vastaanottamia jätteitä ja niiden käsittely- ja hyödyntämismenetelmät.

Jäte	Tonnit vuonna 2021	Jätteen määrä/alueen asukkaat (kg)	Käsittely- tai hyödyntämismenetelmä vuonna 2021
Yhdyskuntajäte	101 821	363,6	<ul style="list-style-type: none"> Kierrätys (19,4 %) Energiahyödyntäminen/muu hyötykäyttö (80,49 %) Loppusijoitus (0,02 %)
Polttokelpoinen jäte kiinteistöiltä	58 552	209,1	<ul style="list-style-type: none"> Energiahyödyntäminen
Biojäte	8 469	30,2	<ul style="list-style-type: none"> Biotehassa biokaasuksi ja lannoitteiksi
Puutarhajäte	10 385	37,1	<ul style="list-style-type: none"> Risut ja oksat hakkeeksi Harvointijäte kompostoinnin tukianeena
Vaaralliset jätteet	1 405	5,0	<ul style="list-style-type: none"> Toimitus vaarallisten jätteiden käsittelylaitokselle
Tuottajavastuun alaiset jätteet	<ul style="list-style-type: none"> Pakkausjätteet 1 813 Sähkölaitteet 1 672 Autonrenkaat 371 Paperi 135 	<ul style="list-style-type: none"> Pakkausjätteet 6,5 Sähkölaitteet 6,0 Autonrenkaat 1,3 Paperi 0,5 	<ul style="list-style-type: none"> Tuottajavastuuyhteisöjen osoittamat hyödyntämispaiikat

Vuoden 2016 alusta ekopisteiden tyhjennyksistä ja kerättyjen jätelajien kierrätyksestä on vastannut Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy. Kiertokaaren toimialueen RINKI ekopisteiltä kerättiin vuoden 2021 aikana yhteensä 2 841 tonnia pakkausjätteitä (Taulukko 2). Eniten pakkausjätteistä kerättiin kartonkipakkauksia. Kerätyt jätetonnit ekopisteittäin vaihtelevat paljon kunnittain. Eniten pakkausjätteitä kerättiin Oulussa, jossa myös ekopisteverkosto on alueen kattavin. Kempeleen kahdella ekopisteellä kerättiin kuitenkin eniten pakkausjätteitä ekopistettä kohti laskettuna.

Taulukko 2. Rinki-ekopisteillä kerätyt jätetonnit vuonna 2021. Määrät eivät sisällä kunnan järjestämää täydentävää keräystä.

Kunta	Kpl	Kartonki (t)	Lasi (t)	Metalli (t)	Muovi (t)	Kaikki yhteensä (t)	Jätetonne per ekopiste (t)
Hailuoto	1	8,3	3,4	2,5	ei keräystä	14,1	14,1
Ii	4	73,5	21,0	17,4	34,4	146,2	36,6
Kempele	2	130,6	22,7	15,4	43,8	212,5	106,3
Lumijoki	1	8,2	3,4	2,4	ei keräystä	14,0	14,0
Oulu	45	1 081,9	243,7	207,3	468,0	2 000,8	44,5
Pudasjärvi	3	29,0	11,7	10,3	18,5	69,6	23,2
Raahe	8	170,6	34,2	23,4	68,1	296,3	37,0
Siikajoki	4	33,4	5,6	7,4	8,0	54,4	13,6
Simo	2	21,7	6,1	5,6	-	33,4	16,7
Kaikki yhteensä	70	1557,0	351,7	291,7	640,8	2841,3	40,6

Kiertokaaren toimialueen kuntien kierrätyskelpoisten jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet vaihtelevat kunnittain (Taulukko 3). Hailuodon, Kempeleen, Lumijoen ja Oulun jätehuoltomääräykset ovat yhteiset. Iissä, Pudasjärvellä, Siikajoella, Simossa ja Raahessa on kuntien omat jätehuoltomääräykset. Jätehuoltomääräykset vaikuttavat erilliskerättävien jätteiden

määrään kiinteistöiltä. Pääsääntöisesti taajama-alueilla useamman huoneiston asunnoissa jätteitä vaaditaan erilliskeräämään suoraan kiinteistöiltä. Haja-asutusalueilla sekä omakotitaloissa asukkaiden odotetaan vievän kierrätettävät jätteet itse ekopisteisiin. Biojätteen erilliskeräystä ei velvoiteta nykyisin kuin useamman kuin neljän huoneiston kiinteistöillä. Muille asukkaille suositellaan kompostointia. Hailuodon, Kempeleen, Lumijoen ja Oulun jätehuoltomääräyksiä ollaan päivittämässä vuodelle 2023 huomioiden jätelain vaatimukset. Jätehuoltomääräyksissä tullaan jatkossa velvoittamaan biojätteen erilliskeräystä kiinteistöissä, jotka sijaitsevat taajamassa.

Taulukko 3 asumisessa syntyvien kierrätyskelpoisten jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet.

Jäte Kunta	Sekajäte	Biojäte	Paperi	Kartonki	Lasi	Metalli
Hailuoto	kaikki	4 huoneistoa tai enemmän	kaikki*	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän
Ii	kaikki	suositellaan kompostointia	kaikki*	Alueelliseen keräykseen	Alueelliseen keräykseen	Alueelliseen keräykseen
Kempele	kaikki	4 huoneistoa tai enemmän	kaikki*	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän
Lumijoki	kaikki	4 huoneistoa tai enemmän	kaikki*	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän
Oulu	kaikki	4 huoneistoa tai enemmän	kaikki*	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän
Pudasjärvi	kaikki	6 huoneistoa tai enemmän	kaikki*	10 huoneistoa tai enemmän	10 huoneistoa tai enemmän	10 huoneistoa tai enemmän
Siikajoki	kaikki	yli 20 huoneistoa	kaikki*	yli 20 huoneistoa	yli 20 huoneistoa	yli 20 huoneistoa
Simo	kaikki	suositellaan kompostointia	kaikki*	Alueelliseen keräykseen	Alueelliseen keräykseen	Alueelliseen keräykseen
Raahe	kaikki	4 huoneistoa tai enemmän	kaikki*	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän	4 huoneistoa tai enemmän

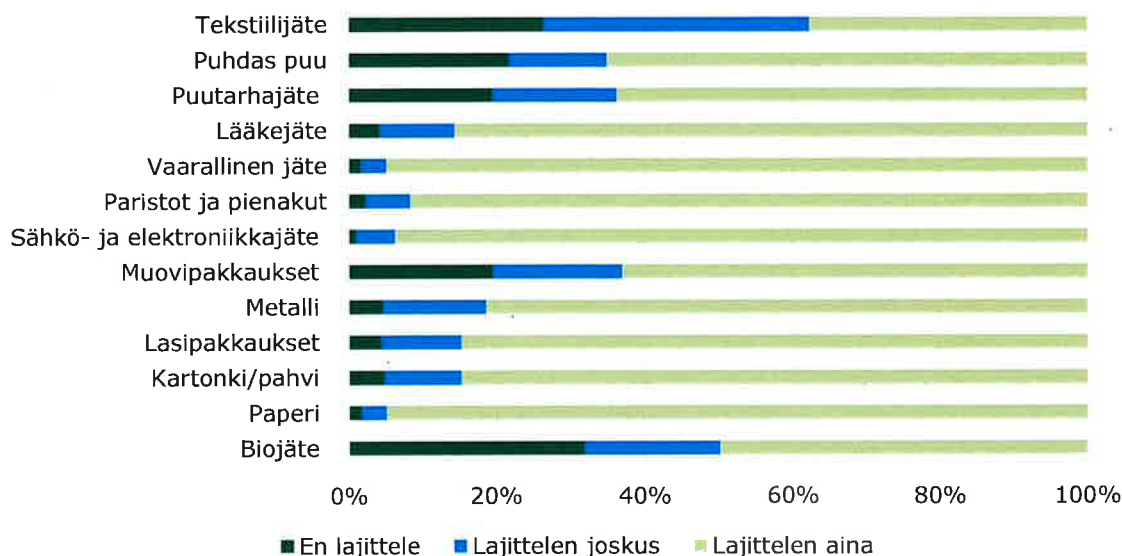
* haja-asutus- ja pientaloalueella aluekeräykseen

3.4 Asukaskyselyn tulokset jätteiden lajittelusta

Vastaajista suurin osa (74 %) asui omakoti- tai paritalossa. Taajamassa asui 70 % vastaajista ja haja-asutusalueella 30 %. Vastaajien talouteen kuului 61 %:lla 1–2 henkilöä ja 3 henkilöä tai enemmän 39 %:lla. Jätehuolto oli suurimmalla osalla (94 %) vastaajista järjestetty oman astian tai taloyhtiön astioiden kautta. Kimppa-astiaa käytti 3 % ja aluekeräyspistettä 3 % vastaajista.

Asukaskyselyssä pyydettiin vastaajia arvioimaan eri jätejakeiden lajittelua. Suurin osa asukaskyselyyn vastanneista lajittelee jätteitä aktiivisesti (Kuva 3). Suurin potentiaali keräyksen tehostamiselle on kyselyn perusteella tekstiili- ja biojätteillä. Vastaajista noin 50 % lajittelee aina biojätteen, Avoimissa vastauksissa (n=265) vastaajat ilmoittivat biojätteen lajittelemattomuuden syyksi, ettei biojätteelle ole erillistä astiaa tai kompostia. Biojätettä todettiin syntyvän myös vähän, jotta erillinen keräysväline olisi kannattavaa hankkia. Tekstiilijätteen osalta todettiin, ettei keräyspistettä ole, jotta jätettä olisi mahdollista erilliskerätä. Yleisesti lajittelemattomuuden syyksi nostettiin vastauksissa laiskuus, kierrätyksen hankaluus ja syntyvän jätteen vähäinen määrä. Erityisesti tilan puute astioita varten ja keräyspisteen etäisyys kotoa koettiin esteeksi lajittelulle.

Mitä jätteitä lajittelet? (n=518)

Kuva 3. Vastaajien lajitteluaktiivisuus.

4. JÄTTEENKULJETUSPALVELUT KIINTEISTÖILTÄ

4.1 Kiertokaaren toimialueen jätteenkuljetus

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus

Hailuodossa, Iissä, Kempeleessä, Lumijoella, Oulussa, Siikajoella ja Raahessa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Kiinteistön haltija sopii jäteastian tyhjentämisestä haluamansa jätteenkuljetusyrityksen kanssa. Biojätteen ja pakkausjätteiden kuljetus siirtyy vaiheittain kuntien järjestettäväksi alkaen 1.7.2023. Jätteiden kuljetukset siirtyvät vaiheittain Kiertokaarelle, joka tekee sopimukset jatkossa kuljetusyritysten kanssa.

Kiertokaari Oy:n toimialueella toimivat ainakin seuraavat neljätoista jätehuoltoyritystä:

- Haurun Jäteauto
- Iin Jätehuolto Paakkola Oy
- Jätehuolto Nuojua Oy
- Jättekuljetus ja maansiirto Ari Holappa
- Kempeleen Jättekuljetus Ky
- Kiimingin Jätehuolto Oy
- Kuljetus Haikara Oy
- Lassila & Tikanoja Oyj
- Matti Rusko Ky
- PTP Luttinen Oy
- Remeo Oy
- SR-Kiinteistöhuolto Oy
- T:mi Jukka-Pekka Miettunen
- Urbaser Oy

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus

Pudasjärvellä, Simossa ja Oulun Hiukkavaaran pilottialueella on käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kiinteistöjen jäteastioiden

tyhjennykset ja jätteen kuljetukset kilpailuttaa kunta. Käytännössä kilpailutuksen tekee Kiertokaari Pudasjärvellä ja Oulun Hiukkavaarassa, jossa asukkaat tekevät jättesopimuksen Kiertokaaren kanssa. Simossa kunta kilpailuttaa jätehuollon ja kiinteistön omistajat tekevät sopimuksen kunnan kautta jätehuoltosopimuslomakkeella. Pudasjärven jätteenkuljetusten tyhjennysurakkaa on 1.1.2021 alkaen hoitanut Urbaser Oy. Myös Simon kunnan jätteenkuljetuksia hoitaa selvityksen teko hetkellä Urbaser Oy.

4.2 Jäteastiapalvelut

Kiertokaaren toimialueella kiinteistöjen jäteastiapalveluja tarjoavat jätteenkuljetusyritykset. Kiinteistön haltijan on järjestettävä kiinteistölle yhdyskuntajätteen vastaanottoa paikka ja tarvittavat keräysvälineet, sekä huolehdittava jätteen kuljetuksen järjestämisestä. Kiinteistöt huolehtivat jättilan ja jäteastioiden siisteydestä ja kunnosta.

Jäteastiat ja muut keräysvälineet on varustettava kanteen tai etuseinään kiinnitettävällä riittävän suurella, kerättävän jätelajin ilmoittavalla tekstitarrolla. Jäteastioissa tulee olla sen tyhjentäjän yhteystiedot.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tulee käyttää jäteastioina soveltuvia pinta- tai syväkeräysastioita. Keräysastioiden tulee olla tiiviitä sekä kuormauskäsittelyn ja kuumapesun kestäviä. Jäteastioiden tulee täyttää voimassa olevan jätteenkeräysvälineelle asetetun standardin (SFS-EN-840) vaatimukset.

Jätteen keräysastioina voidaan käyttää:

- käsin siirrettävissä olevia kannellisia (yleensä 140 l – 660 l), pyöriin ja tartuntakahvoin varustettuja jäteastioita, jotka soveltuvat puristinlaittein varustettujen jäteautojen koneelliseen kuormaukseen
- kannellisia jätessäiliöitä, jotka soveltuvat puristinlaittein varustettujen jäteautojen koneelliseen kuormaukseen tai joissa jätteet kuljetetaan käsittelypaikalle
- maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä (yleensä 1,3 m³-5 m³), joihin sijoitettava jätessäkki voidaan koneellisesti siirtää jäteautoon tai joihin sijoitettu jätessäiliö soveltuu puristinlaittein varustettujen jäteautojen koneelliseen kuormaukseen
- poikkeuksellisten jäte-esineiden tai erittäin suurten jättemäärien tilapäiseen keräykseen muita tarkoitukseen soveltuvia keräysvälineitä

Pudasjärvellä Kiertokaari hoitaa kiinteistöjen jätehuollon. Jäteastia hankitaan Kiertokaaren kautta. Astiakokoja on tarjolla 80 l-660 l sekä syväkeräyssäiliöitä 0,8 m³- 5 m³.

Polttokelpoisen jätteen tyhjennyksiä tehtiin Kiertokaaren toimialueella yhteensä noin 50 000 astiasta vuoden 2021 aikana (Taulukko 4). Suurin osa tyhjennetyistä astioista on kooltaan 200–240 litraisia. Polttokelpoista jätettä kerätään alueella myös monilokeroastioilla.

Taulukko 4. Polttokelpoisen jätteen tyhjennettävät astiat Kiertokaaren toiminta-alueella vuonna 2021.

Astia koko	Astioiden määrä	Osuus kaikista astioista (%)
alle 140 l	24	0,0 %
140-160 l	1 007	2,1 %
200-240l	34 836	71,1 %
300-400 l	2 936	6,0 %
600-660 l	8 330	17,0 %
yli 660 l	1 000	2,0 %
muut (mm. puristin, paali)	14	0,0 %
ei tiedossa	300	0,6 %

hukkanoudot	50	0,1 %
monilokero	532	1,1 %
Yhteensä	49 029	100 %

Asukkaiden on myös mahdollista liittyä jätekimppaan, jossa solmitaan yhteinen jättesopimus useamman kiinteistön kanssa tai liittyä jätteiden aluekeräyspisteen käyttäjäksi. Aluekeräyspisteet soveltuvat erityisesti harvaanasuttujen alueiden jätehuollon järjestämiseen ja niitä on Kiertokaaren toiminta-alueella Pudasjärvellä, jossa Kiertokaari kilpailuttaa jätteen kuljetukset. Toiminta-alueen aluekeräyspisteisiin on liittynyt noin 1 560 kiinteistöä.

4.3 Yrityskyselyn tulokset jätteenkuljetuksesta

Yrityskyselyssä vastaajia pyydettiin kertomaan millä alueilla he tarjoavat jätteenkuljetuspalveluita kuntavastuulliselle jätteelle. Kyselyyn vastanneet yritykset eivät tarjonneet jätteenkuljetuspalveluita Pudasjärvellä, Simossa tai Siikajoella. Osa yrityksissä tarjosi palveluja ainoastaan osassa kuntaa. Syyksi ilmoitettiin mm. muut palveluntarjoajat alueella sekä osan alueiden syrjäinen sijainti yrityksen toimintaan nähden.

Yritykset eivät ilmoittaneet vastauksissa saaneensa merkittäviä reklamaatiota. Tulleet reklamaatiot ovat koskeneet astioiden tyhjennyksiä mm. väärän astian tyhjentämistä sekä epäselvyyksiä astian sijaintia koskien.

Yleisesti jätteenkuljetusyritykset arvioivat Kiertokaaren kuntien palvelutason riittäväksi. Vastauksissa nostettiin esille, että toimintaa on kehitetty koko ajan ja palvelutaso on parantunut huomattavasti. Yritykset kokivat, että yhteistyö Kiertokaari Oy:n kanssa on sujunut hyvin ja ongelmitta.

Yritysvastauksissa tuotiin esille, että uusi jätelain muutos tulee vaikuttamaan yritysten toimintaan. Toimintaan vaikuttaa erityisesti se, voittaako yritys kunnan kilpailuttamia urakoita. Kiertokaaren urakka-alueiden jätteenkuljetusten kilpailutuksen osalta painotettiin, että kilpailutettavat alueet tulee mitoittaa tarpeeksi pieniksi, jotta kaiken kokokoisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuun.

4.4 Viranomaiskyselyn tulokset jätteenkuljetuksesta

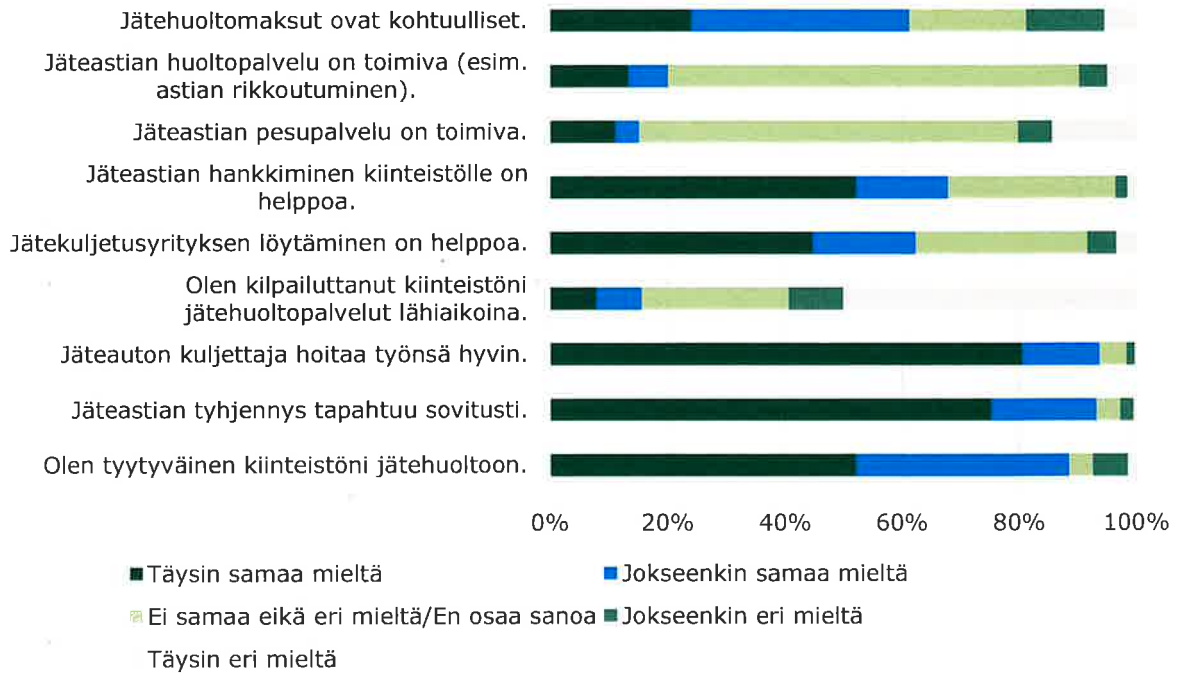
Viranomaisvastauksista ilmeni, ettei Kiertokaaren kunnissa ole alueita, joilla jätehuoltoyritykset eivät tarjoaisi palveluita. Kaikki jätehuoltoyritykset eivät kuitenkaan vastaa kaikkiin tarjouspyyntöihin, jolloin alueen jätehuolto ohjautuu automaattisesti sille yritykselle, joka alueella toimii. Palvelua huonosti saavat alueet ovat haja-asutusalueita, joten kokonaisuudessaan kiinteistöjen ja asukkaiden määrä arvioitiin pieneksi. Vastauksissa tuotiin esiin myös, että nykytekniikallakaan ei saada poimittua jätehuoltoon liittymättömiä kiinteistöjä, jotta heitä olisi mahdollista ohjeistaa liittymään jätehuoltoon. Jätehuoltoviranomaisella ei ole aikaa liittymättömien systemaattiseen etsintään.

4.5 Asukaskyselyn tulokset kiinteistön jätehuoltoa koskien

Asukaskyselyyn vastanneet kokivat kiinteistön jätehuollon pääsääntöisesti toimivaksi (Kuva 4). Vastaajat kokivat erityisesti, että jäteauton kuljettaja hoitaa työnsä hyvin ja jäteastian tyhjennys tapahtuu sovitun aikataulun mukaisesti. Suurin osa vastaajista ei ollut kilpailuttanut jätehuoltopalveluitaan lähiaikoina, mikä voi kertoa mm. siitä, että palveluun on oltu tyytyväisiä tai vastaajat eivät vastaa jätehuollon sopimuksista. Erityisesti väittämiin jäteastian pesupalveluiden toimivuudesta sekä huoltopalvelusta valittiin paljon vaihtoehtoa ei samaa eikä eri mieltä/en osaa sanoa. Vastauksista voidaan päätellä, että jäteastiapalveluiden saatavuudesta ei ole ollut tietoa,

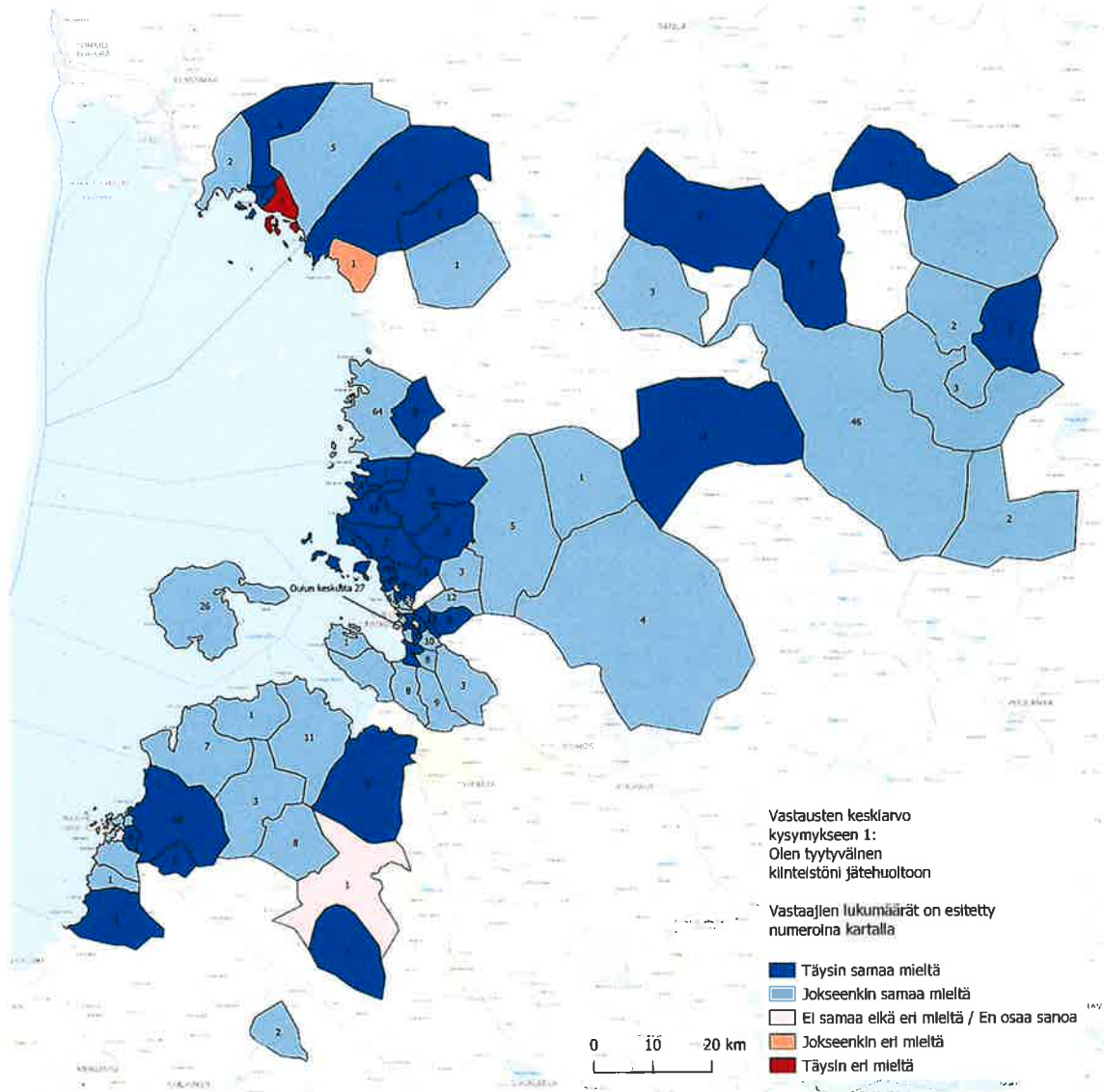
palveluja ei ole ollut saatavilla tai vastaaja ei vastaa jäteastoiden palveluiden hankkimisesta (esim. kerrostalon vuokra-asukas).

Miten arvioisit kiinteistösi jätehuoltoa? (n=515)

Kuva 4. Vastaajien arviointi kiinteistön jätehuollosta.

Karttatarkastelusta nähdään, että tyytyväisyys kiinteistön jätehuoltoon jakautuu postinumeroittain eri alueille varsin tasaisesti (Kuva 5). Tyytymättömyyttä ilmenee vastaajien perusteella eniten Simon ja Iin kunnissa. Näissä kunnissa myös vastaajia oli toisaalta vähän verrattuna esimerkiksi Ouluun.

Kuva 5. Asukkaiden tyytyväisyys kiinteistöittäiseen jätehuoltoon (oma jäteastia) postinnumeroalueittain. Mitä sinisempi alue on, sitä tyytyväisempi vastaaja on ollut kiinteistönsä jätehuoltoon. Karttakuvassa näkyvät vastaajien lukumäärät postinnumeroalueittain (n=515).

Avoimia vastauksia kiinteistön jätehuoltopalveluista jätettiin yhteensä 157 kappaletta. Osa vastauksista koski jäteasemien sekä Rinki-ekopisteiden tarjoamia palveluita. Vastauksissa kiinteistön jätehuollosta korostui pääsääntöisesti saatu hyvä palvelu jätteenkuljetusyrityksiltä. Muutama vastaaja ilmoitti, että jäteastioita on tyhjennetty joskus sovitusta tyhjennyspäivästä poikkeavasti. Pesupalveluita ei ole vastauksien perusteella saatavilla jätehuoltoyrityksiltä. Osa vastaajista toivoi, että kotipihaan olisi mahdollista saada polttojakeen lisäksi myös muille jätteille astioita. Muutama vastaaja koki, että jätteenkuljetus tulisi kilpailuttaa yhtenä kokonaisuutena asuinalueittain.

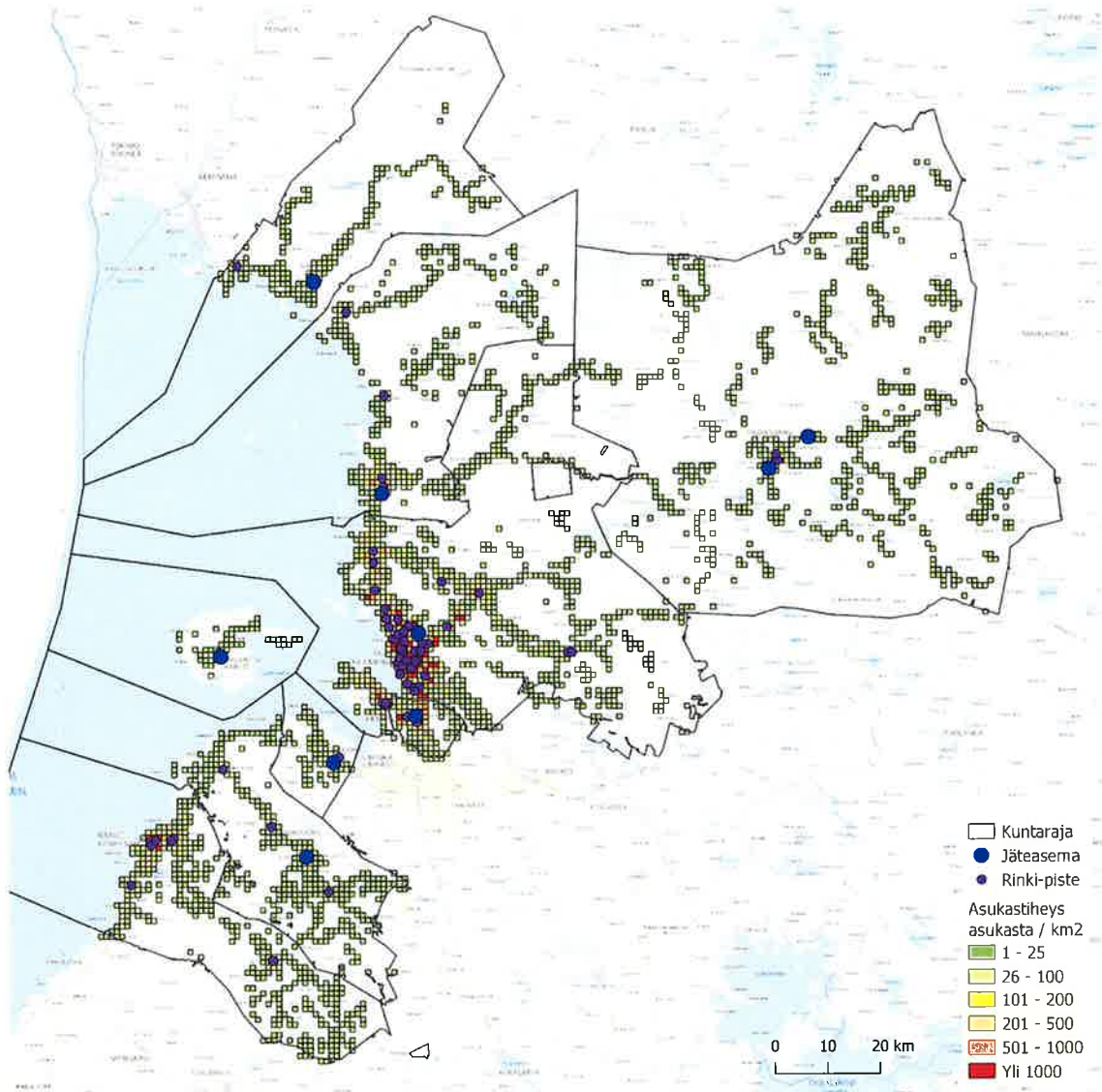
5. ALUEKERÄYSVERKOSTO

5.1 Tuottajavastuu ja Kiertokaaren toimialueen aluekeräysverkosto

Tuottajavastuu tarkoittaa, että tuottajat järjestävät markkinoille saattamiensa käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuollon. Tarjolla on oltava vastaanottopaikkoja siten, että tuotteen voi maksutta ja vaivattomasti jättää vastaanottopaikkoihin. Tuottajat vastaavat myös järjestämänsä jätehuollon kustannuksista. Tuottajavastuu koskee asumisen jätteistä mm. sähkö- ja elektroniikkaromua, keräyspaperia, romuajoneuvoja, ajoneuvojen renkaita, akkuja, paristoja ja pakkauksia.

Pakkausten tuottajat vastaavat yhdessä kunnan kanssa pakkausjätteiden kiinteistöittäisestä erilliskeräyksestä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kunnallinen jätelaitos huolehtii pakkausjätteiden keräyksestä ja kuljetuksesta ja pakkaustuottajat pakkausjätteiden kierrätyksestä. Kunta voi myös täydentää pakkausjätteen keräystä järjestämällä kiinteistökohtaisen pakkausjätteen keräyksen. Vaikka kunta huolehtii pakkausten täydentävästä jätehuollosta, pakkaukset käsitellään tuottajan järjestelmässä. Erilliskerättyjen pakkausten kierrätys edellyttää, että tuottajien järjestämään vastaanottoon toimitettu materiaali täyttää tuottajan materiaalin laadulle asettamat vaatimukset.

Pakkausjätteiden osalta tuottajavastuujätehuollosta vastaa Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy, joka on voittoa tavoittelematon, Suomen teollisuuden ja kaupan perustama ja omistama palveluyhtiö. Rinki-ekopisteisiin kerätään kotitalouksien pakkausjätettä (lasi, metalli, kartonki ja muovi). Kiertokaaren toiminta-alueella on yhteensä 70 Rinki-pistettä, joista suurin osa sijaitsee Oulussa. Jokaisessa Kiertokaaren toimialueen kunnassa on kuitenkin vähintään yksi Rinki-ekopiste, mikä on sijoitettu väestötiheyden mukaan keskeiselle paikalle (Kuva 6). Suuren väestötiheyden keskittymissä on enemmän ekopisteitä kuin harvaan asutuilla alueilla. Ekopisteiden sijainnit eivät suhteudu siis kunnan pinta-alaan. Kaikilla pisteillä on kartonki-, lasi- ja metallipakkausten keräys. Muovipakkausten keräystä on selvityksen teko hetkellä 24 pisteellä. Muovipakkausten keräystä ei ole Hailuodon eikä Lumijoen kunnissa. Kiertokaarella ei ole omaa täydentävää ekopisteverkostoa.

Kuva 6. Kiertokaaren toimialueen Rinki-ekopisteet sekä jäteasemat verrattuna asukastiheyteen. Kartassa ei ole Raahen jäteasemaa, sillä sen toiminta ei kuulu Kiertokaarelle.

Tuottajien on järjestettävä käytöstä poistetun paperin kuljetus pois kiinteistöiltä, jotka sijaitsevat muualla kuin pientalo- ja haja-asutusalueilla. Kuljetuksen tulee olla maksuton. Kiinteistön haltijalla on tällaisilla alueilla velvollisuus järjestää paperin keräys kiinteistöllä. Kiinteistölle järjestetään tilaa ja astiat paperinkeräystä varten. Kiinteistön haltija voi myös sopia yhteisestä keräyksestä naapurikiinteistöjen kanssa. Pientalo- ja haja-asutusalueilla paperia kerätään Rinki- ekopisteillä tai muilla alueellisilla paperinkeräyspisteillä. Kiinteistökohtaisen paperinkeräyksen järjestäminen pientalo- ja haja-asutusalueilla on mahdollista, jos kiinteistön haltija ja tuottaja niin sopivat.

Tuottajavastuun alaiset vaaralliset jätteet (sähkö- ja elektroniikkaromu, paristo, akut) sekä autonrenkaat on toimitettava tuottajien järjestämiin vastaanottopaikkoihin. Kaikki Suomen kierrätyspisteet on koottu yhteen karttapohjaiseen sivustoon: www.kierratys.info.

SER-jätteitä voi Kiertokaaren alueella toimittaa:

- Ruskon jätekeskuksen Oivapisteelle
- Kiertokaaren jäteasemille
- Pieniä sähkölaitteita (ulkomitoista mikään ei ylitä 25 cm) voi palauttaa myös vähintään 1 000 m² kokoiseen sähkölaitteita myyvään päivittäistavarakauppaan ja vähintään 200 m² kokoiseen sähkölaitteita myyvään erikoiskauppaan.
- Datalaitteita voi kierrättää myös maksullisen palvelun kautta www.seiffi.fi:n kautta

Paristoja ja akkuja voi Kiertokaaren alueella toimittaa:

- Kauppojen keräysastioihin
- Kiertokaaren jäteasemille
- Ruskon jätekeskuksen Oivapisteelle

Autonrenkaita voi Kiertokaaren alueella toimittaa:

- Rengasliikkeisiin
- Ruskon jätekeskuksen Oivapisteelle

Jätteet, joita ei voi laittaa kiinteistön- tai Rinki-pisteen jäteastioihin, täytyy toimittaa jäteasemalle tai Ruskon jätekeskukseen Ouluun. Kiinteistön omistajien tulee toimittaa Ruskoon kaikki yli 200 kg painavat kuormat Kiertokaaren toiminta-alueelta.

5.2 Jätelain muutosten vaikutukset pakkausten tuottajavastuuseen

Jätelain muutoksen (15.7.2021/714) myötä kuntien ja pakkausten tuottajayhteisön on vähintään kaksi kolmasosaa Suomen asukkaista kattavalla sopimuksella sovittava pakkausjätteen erilliskeräyksen järjestämisestä. Lakimuutosten myötä kaikki vähintään viiden asunnon taloyhtiöt tulevat erilliskeräyksen piiriin heinäkuussa 2023. Tuottajayhteisöt, Suomen Kiertovoima ry ja Suomen Kuntaliitto ovat sopineet yhteistyöstä pakkausjätteen keräyksessä. Pakkausjätteiden erilliskeräyksen käytännön toteutusta suunnitellaan parhaillaan. Jätelain mukaan pakkausten tuottajayhteisön on jatkossa tarjottava palvelut kaikille pakkausmateriaaleille. Tähän saakka Suomessa kullekin pakkausmateriaalille on ollut oma tuottajayhteisö.

Jätelain muutoksen myötä pakkausten tuottajayhteisön toimialan on katettava kaikki pakkausmateriaalit. Pakkausten tuottajayhteisöt Mepak-Kierrätys Oy, Puupakkausten Kierrätys PPK Oy, Suomen Keräyslasiyhdistys ry ja Suomen Kuitukierrätys Oy ovat yhdistäneet toimintansa yhteen yhtiöön Suomen Pakkaustuottajat Oy (SPT). Suomen Uusiomuovi Oy jatkaa tulevaisuudessa itsenäisenä tuottajavastuuyhtiönä, joka hoitaa muovin lisäksi kaikkien muidenkin (lasi, metalli, kuitu ja puu) pakkausmateriaalien erilliskeräämisen. Muutokset tulevat vaikuttamaan tulevaisuudessa pakkausmateriaalien erilliskeräämiseen.

5.3 Viranomaiskyselyn tulokset ekopisteverkostosta

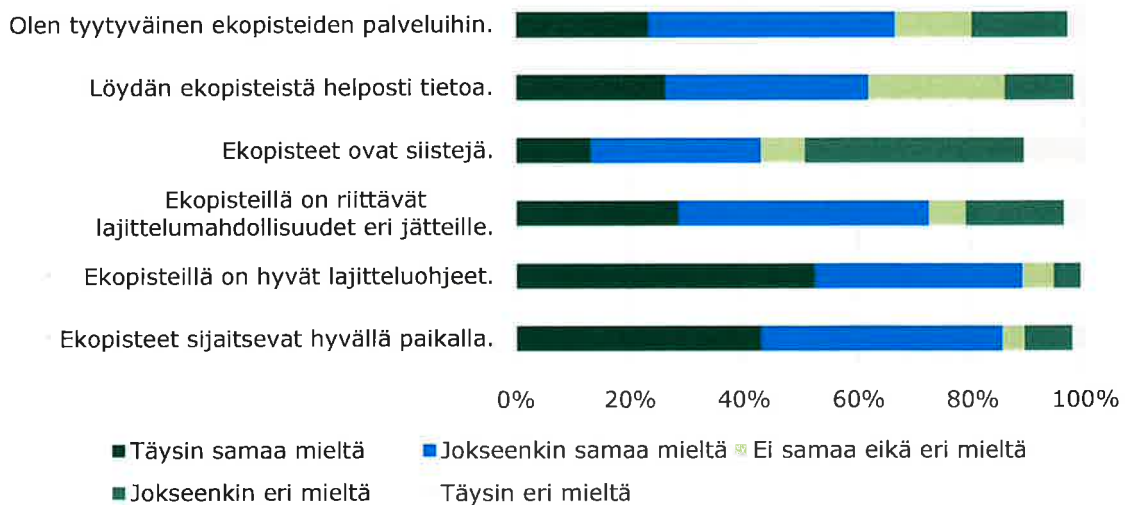
Viranomaisvastauksissa tuotiin esille, että Kiertokaaren kuntien jätehuollon palvelutaso on puutteellinen erityisesti haja-astusalueilla ja maaseutumaisemilla alueilla. Ekopisteverkosto on näillä alueilla harva eikä kaikissa ekopisteissä ole tarjolla samaa palvelutasoa, esimerkiksi muovin kierrätysmahdollisuus voi puuttua kokoaan. Ekopisteverkoston laajentamista toivottiin myös maaseutukuntiin ja omakotitaloalueille ehdotettiin monilokerokeräyksen mahdollistamista.

5.4 Asukaskyselyn tulokset Rinki-ekopisteistä

Vastaajista 418 (81,5 %) oli käyttänyt Rinki-ekopistettä. Ekopisteiden palvelut koettiin pääsääntöisesti hyväksi (Kuva 7). Eniten hajontaa vastauksissa oli ekopisteiden siisteyden osalta. Avoimia vastauksia ekopisteistä jätettiin 171 kappaletta. Vastauksissa korostui, että keräysvälineet ovat usein ylitäysiä ja pisteet sen vuoksi epäsiistejä. Erityisesti

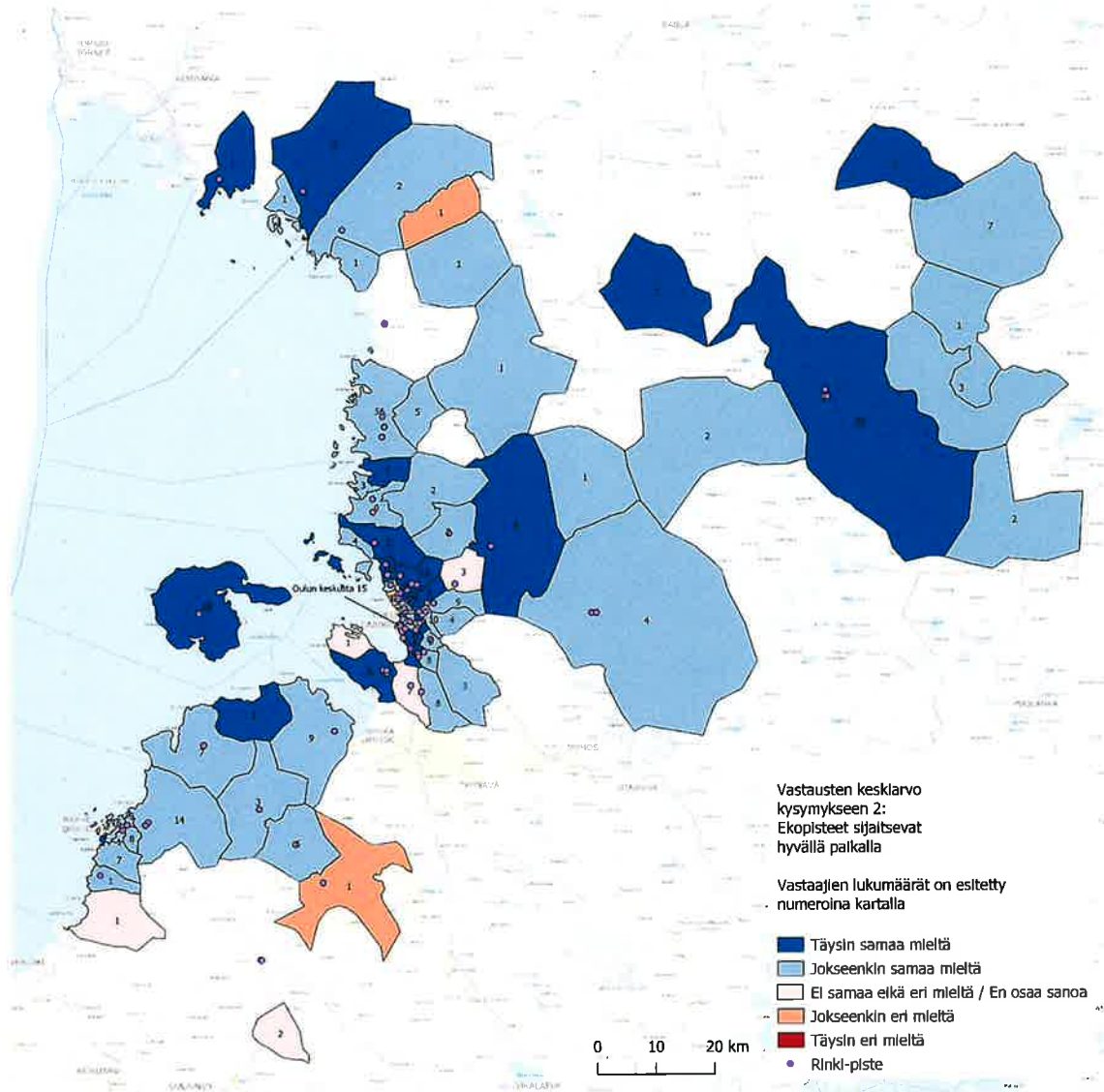
kartonginkeräysvälineet ovat usein täysiä. Pisteitä toivottiin enemmän ja niihin toivottiin lisää lajittelumahdollisuuksia erityisesti muoville ja kartongille. Osa vastaajista koki, että pisteet sijaitsevat liian kaukana ja verkosto on liian harva. Vastaajista 95 (18,5 %) ei ollut käyttänyt Rinki-ekopisteitä. Syyksi vastaajat kertoivat, ettei ole ollut tarvetta käyttää pisteitä, pisteet sijaitsevat liian kaukana tai lajittelumahdollisuudet ovat omassa taloyhtiössä kattavia. Muutama vastaajista ei tiennyt, mitä Rinki-ekopisteet ovat.

Miten arvioisit Rinki-ekopisteitä? (n=417)

Kuva 7. Vastaajien arviointi Rinki-ekopisteistä.

Vastaajien tyytyväisyys Rinki-ekopisteiden sijaintiin eri postinumeroalueittain vaihteli (Kuva 8). Eniten tyytymättömiä oli alueilla, jossa ekopisteverkosto on harva ja pisteet sijaitsevat kaukana vastaajan ilmoittamasta postitoimipaikasta. Näistä kunnista vastaajia oli kuitenkin vähän (mm. Simo, Ii, Raahe, Siikajoki). Lisäksi esimerkiksi Pudasjärven kunnassa vastaajat kokivat, että ekopisteet sijaitsevat hyvällä paikalla, vaikka alueen ekopisteverkosto on harva ja kuljetusmatka ekopisteille on pitkä. Tähän voi vaikuttaa muun muassa se, että ekopisteet on sijoiteltu palveluiden lähelle niin, että ekopisteen käyttäminen onnistuu saman aikaisesti muiden palveluiden kuten kaupassa käynnin yhteydessä.

Kuva 8. Vastaajien tyytyväisyys ekopisteiden (RINKI-pisteet) sijaintiin postinumeroalueittain. Mitä sinisempi alue on, sitä tyytyväisempi vastaaja on ollut ekopisteiden sijaintiin. Karttakuvassa näkyvät vastaajien lukumäärät postinumeroalueittain (n=417).

6. JÄTEASEMA-, PUUTARHAJÄTE- JA VAARALLISEN JÄTTEEN PALVELUT SEKÄ MUUT LISÄPALVELUT

6.1 Kiertokaaren jäte- ja lajitteluasemat

Kiertokaarella on jäteasema jokaisessa omistajakunnassaan (Hailuoto, Ii, Kempele, Lumijoki, Oulu, Pudasjärvi, Siikajoki) sekä Simon kunnassa. Toimialueen kunnista Raahen kaupunki tuottaa itse jäteasemapalvelunsa eikä Kiertokaari vastaa jäteaseman palveluista.

Taulukossa 5 on kuvattu Kiertokaaren toimialueen jäteasemien palvelutasoa. Oulussa Ruskon jätekeskuksessa ja Pudasjärven siirtokuormausasemalla jätteen hinta lasketaan jätteen painon perusteella. Hailuodon, Iin, Lumijoen, Siikajoen ja Simon jäteasemalla on käytössä kuormamaksu.

Kotitaloudet voivat tuoda jäteasemille useita jätteitä maksutta (mm. SER-laitteita, vaarallisia jätteitä). Vaaralliselle jätteelle on jäteasemilla ilmaistuontirajat. Jäteasemille voi viedä myös maksua vastaan pieniä määriä seka- ja rakennusjätettä (pl. Pudasjärven Ekolanssi ja Kempele). Muut maksulliset jätteet ohjataan viemään Ruskon jätekeskukseen Ouluun (Taulukko 5).

Taulukko 5. Kiertokaaren maksuttomat tuotteet vuonna 2022. Taulukon lähde: Kiertokaaren hinnasto 2022.

Jäte	Vastaanottoaika		Kuka voi tuoda jätettä	
	Oivapiste Ruskossa	Jäteasemat	Kodit	Yritykset
Kartonki ja pahvi	X	Pudasjärven Ekolanssi	X	X
Keräyspaperi	X		X	X
Kylmälaitteet	X	X	X	Jos laatu vastaa kotitalouslaitteita
Käsittelemätön puu	X		X	X
Lamput, valaisimet	X	X	X	Jos laatu vastaa kotitalouslaitteita
Lasipakkaukset	X		X	
Metalli	X	X (Ei Kempele)	X	X
Paristot ja laiteakut, ajoneuvojen akut	X	X	X	X
Pienet sähkölaitteet	X	X	X	Jos laatu vastaa kotitalouslaitteita
Renkaat (vanteella tai ilman)	X		X	Pienet erät
Suuret kodinkoneet	X	X	X	Jos laatu vastaa kotitalouslaitteita
Televisiot, näytöt	X	X	X	Jos laatu vastaa kotitalouslaitteita
Tietotekniikka, muistia sisältävä elektroniikka	X	X	X	Jos laatu vastaa kotitalouslaitteita
Vaarallinen jäte	X	X	X	

Jäteasemat ovat Oulun Ruskon jäteasemaa lukuun ottamatta rajoitetummin auki. Lisäksi palvelutaso on muilla jäteasemilla suppeampi (Taulukko 6). Ruskon jätekeskuksessa sekä Pudasjärven siirtokuormausasemalla jätteet otetaan vastaan vastaan vaa'an kautta painon mukaan. Muilla jäteasemilla on kuormakohtainen maksu.

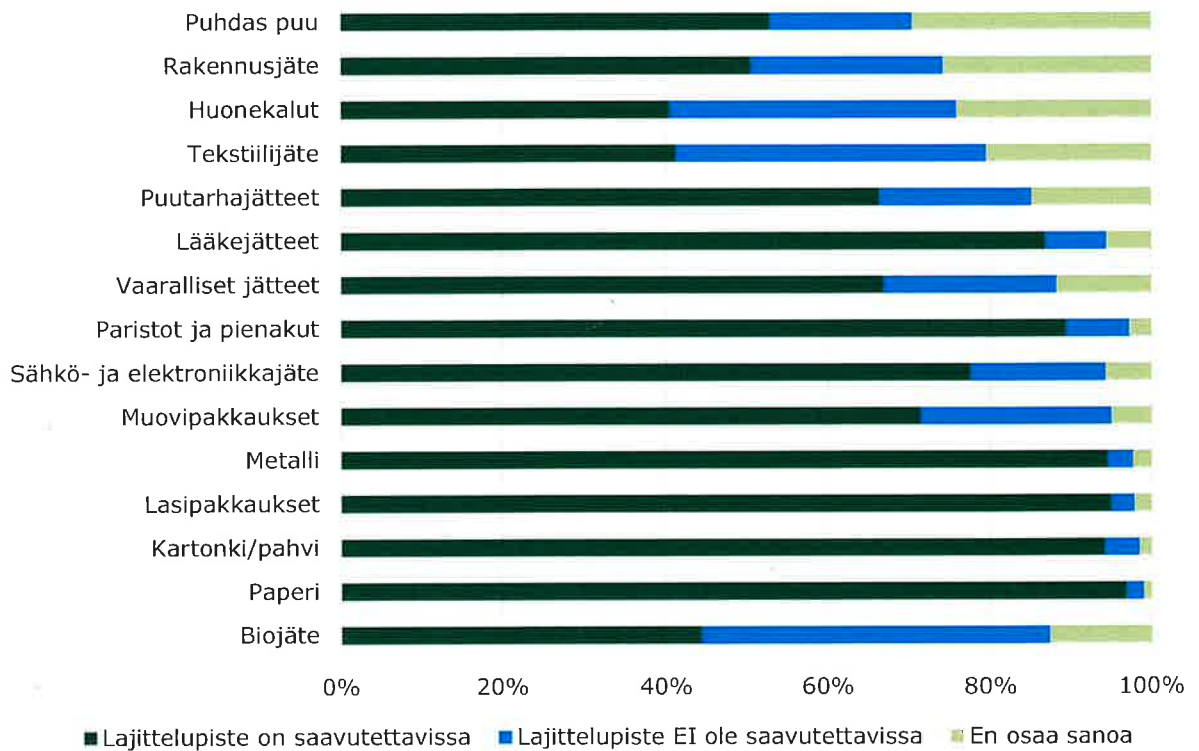
Taulukko 6. Kiertokaaren jäteasemat ja niiden palvelutaso.

Jäteasema, osoite	Aukiolo	Sekajätteen vastaanotto ja hinnoittelu	Palvelutaso
Oulun Rusko, Ruskonniityntie 10	ma-pe 7-20 ja myös la 8.30-15 (1.4.-30.11)	Painon mukaan 159,41 €/tonni	Kiertokaaren laajin vastaanotto eri jätteille
Hailuoto, Viinikantie 86 B	ma 16.30-19.30	Kuormamaksu <ul style="list-style-type: none"> Pieni kuorma (alle 200 litraa) 10 € Iso kuorma (max. 200 kg/kuutio) 31 € 	Maksuttomat ja vaaralliset jätteet
Ii, Yrittäjätie 2 B	to 15-19	Kuormamaksu <ul style="list-style-type: none"> Pieni kuorma (alle 200 litraa) 10 € Iso kuorma (max. 200 kg/kuutio) 31 € 	Maksuttomat ja vaaralliset jätteet
Kempele, Zatelliitintie 17 C 1	ke 16-19	Ei vastaanota sekajätettä	Maksuttomat ja vaaralliset jätteet
Lumijoki, Pultti 2	ti 15-18	Kuormamaksu <ul style="list-style-type: none"> Pieni kuorma (alle 200 litraa) 10 € Iso kuorma (max. 200 kg/kuutio) 31 € 	Maksuttomat ja vaaralliset jätteet
Pudasjärvi Ekolanssi, Teollisuustie 10	ti 16-19 ja pe 11-13	Ei vastaanota sekajätettä	Maksuttomat ja vaaralliset jätteet
Pudasjärvi siirtokuormausasema, Kuusamontie 823 B	pe 14-18 ja myös la 10-14 (1.4.-31.10.)	Painon mukaan 159,41 €/tonni	Maksuttomat ja vaaralliset jätteet
Siikajoki, Ahlströmintie 1 B	ti 16-19	Kuormamaksu <ul style="list-style-type: none"> Pieni kuorma (alle 200 litraa) 10 € Iso kuorma (max. 200 kg/kuutio) 31 € 	Maksuttomat ja vaaralliset jätteet
Simo, Huoltotie 2, Onkalonperä	pe 15-18	Kuormamaksu <ul style="list-style-type: none"> Pieni kuorma (alle 200 litraa) 10 € Iso kuorma (max. 200 kg/kuutio) 31 € 	Maksuttomat ja vaaralliset jätteet

6.1.1 Asukaskyselyn tulokset lajittelupisteiden saavutettavuudesta

Asukaskyselyssä pyydettiin vastaajia arvioimaan eri jätteiden lajittelupisteiden saavutettavuutta (Kuva 9). Pääsääntöisesti jätteiden lajittelupisteet koettiin olevan saavutettavissa erityisesti paperin, kartongin, lasin ja metallin osalta. Erityisesti biojätteen ja jäteasemille vietävien jätteiden (mm. huonekalut, tekstiilijäte, rakennusjäte) osalta lajittelupisteet eivät ole kyselyn perusteella aina hyvin saavutettavissa.

Ovatko seuraavien jätteiden lajittelupisteet mielestäsi helposti saavutettavissa? (n=517)

Kuva 9. Lajittelupisteiden saavutettavuus asukaskyselyn vastausten perusteella.

Avoimia vastauksia lajittelupisteiden saavutettavuuteen liittyen annettiin 276 kappaletta. Vastauksissa korostui se, että lajittelupisteet sijaitsevat kaukana ja tietyille jakeille ei ole lajittelupisteitä lainkaan (mm. muovi ja tekstiili). En osaa sanoa -vastauksia selittää osan jätteiden osalta se, ettei vastaaja tiennyt minne jätteitä kuuluisi toimittaa tai jätteiden lajittelulle ei ole ollut tarvetta (mm. huonekalut). Vastaajat analysoivat lajittelupisteiden saavutettavuutta myös sillä, että oma kotikunta on syrjässä ja etäisyydet kasvavat kuljetuksen osalta suuriksi. Lajittelupisteet ovat saavutettavissa, mutta sijaitsevat kaukana. Osa vastaajista ilmoitti polttavansa itse puhtaan puun ja bio- ja puutarhajätteitä kompostoidaan omalla pihalla. Vastauksissa korostui myös jäteasemille toimitettavien jätteiden osalta jäteaseman aukiolojen suppeus.

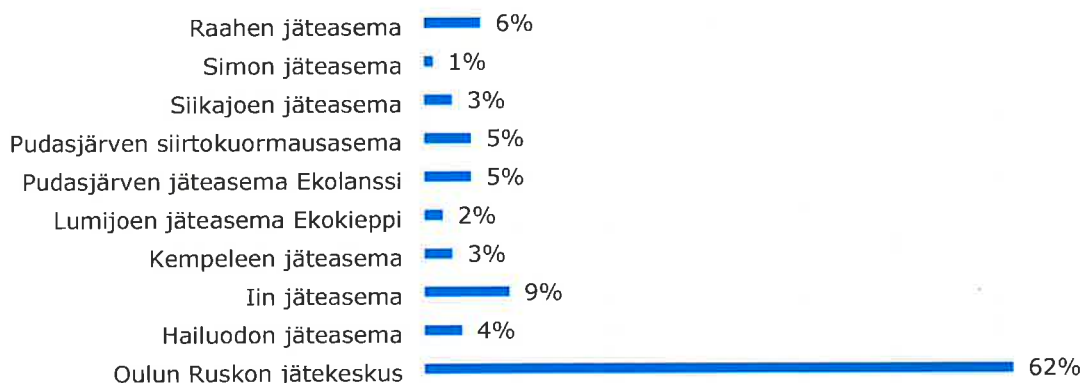
6.1.2 Viranomaiskyselyn tulokset jäteasemien palvelutasosta

Vastauksissa tuotiin esille, että jäteasemapalveluiden osalta parantamista on mm. aukiolojen suhteen. Erityisesti vaarallisten jätteiden noutopalvelua (esim. kiertävä keräys) maaseutualueille toivottiin. Kaikilla alueilla ei ole lainkaan vaarallisen jätteen vastaanottoa, mikä on aiheuttanut sen, että asukkaat laittavat jätteen sekajätteen sekaan tai jopa luontoon. Myös puutarhajätteen vastaanottoa toivotaan laajemmin kaikkiin Kiertokaaren toimialueen kuntiin.

6.1.3 Asukaskyselyn tulokset jäteasemien palvelutasosta

Vastaajista 380 (73,3 %) oli käyttänyt Kiertokaaren jäteasemien palveluita. Suurin osa vastaajista käyttää pääsääntöisesti Oulun Ruskon jätekeskusta (Kuva 10).

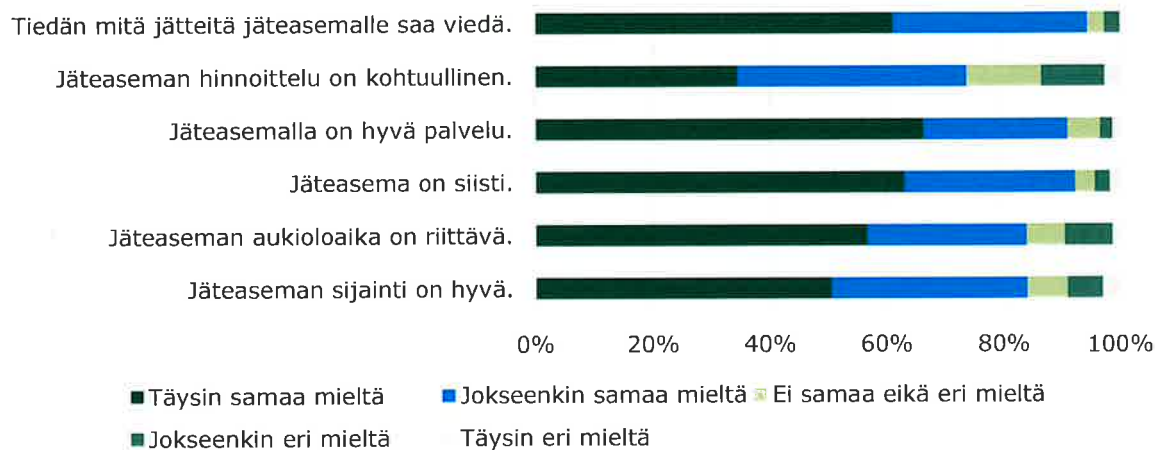
Mitä jäteasemaa käytät pääsääntöisesti? (n=377)

Kuva 10. Vastaajien käyttämät jäteasemat.

Jäteasemista palvelutasosta jätettyjä vastauksia analysoitiin erikseen Oulun Ruskon jätekeskuksen sekä maakuntien jäteasemien osalta. Vastauksien analyysistä poistettiin Raahen jäteasema, sillä Kiertokaari Oy ei vastaa ko. jäteaseman palveluista eikä näin ollen voi vaikuttaa jäteaseman palvelutasoon. Vastaajista 233 käytti Oulun Ruskon jätekeskusta ja 123 käytti maakuntien jäteasemia (Simo, Siikajoki, Pudasjärvi, Lumijoki, Kempele, Ii ja Hailuoto). Oulun jätekeskuksen palveluihin oliin pääsääntöisesti erittäin tyytyväisiä (Kuva 11).

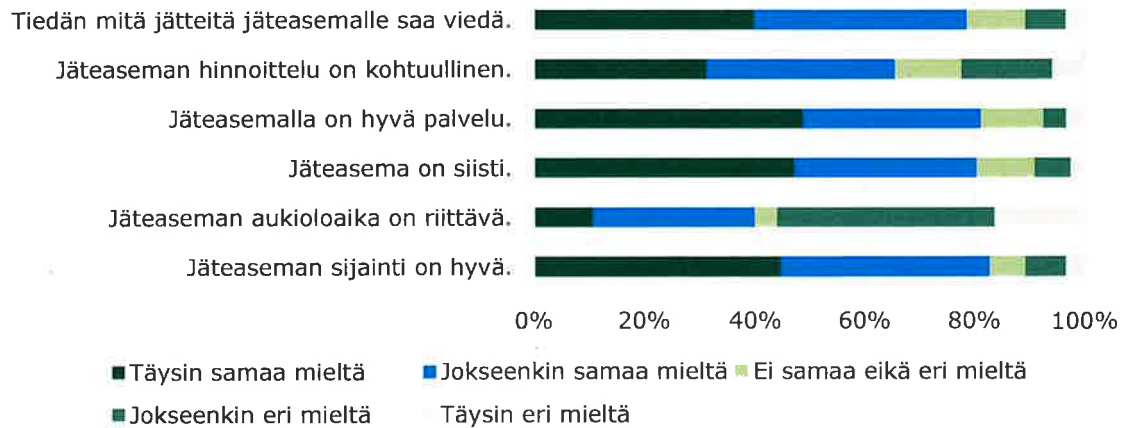
Arvioi ensisijaisesti käyttämäsi jäteasemaa. Oulun Rusko (n=233)

Kuva 11. Vastaajien arviointi Oulun Ruskon jätekeskuksen palveluista.

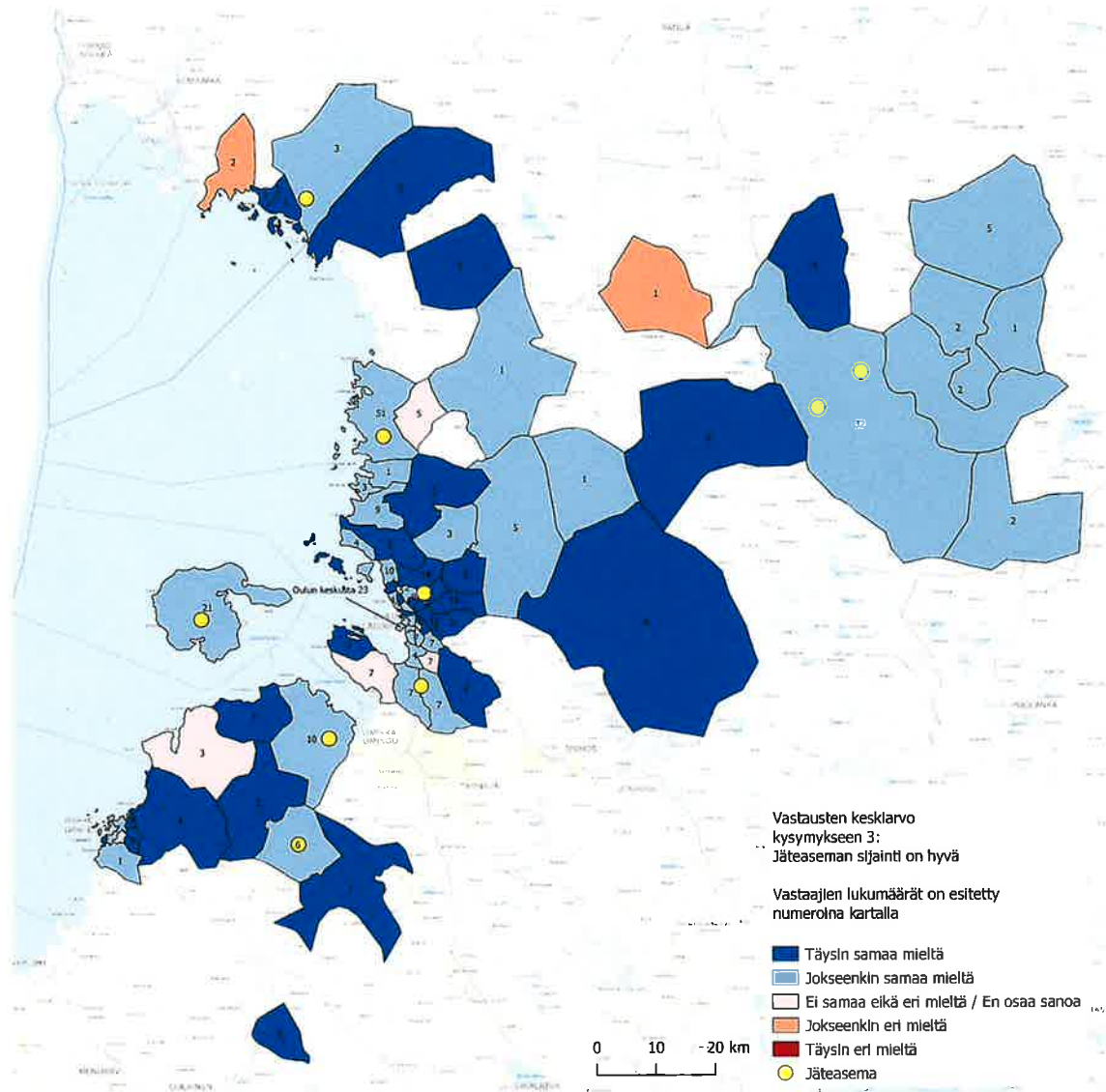
Oulun jätekeskuksen osalta eniten hajontaa vastauksissa oli hinnoittelun osalta. Maakuntien jäteasemien osalta vastaajat eivät olleet aivan yhtä tyytyväisiä palveluihin kuin Oulun jätekeskuksen osalta. Eniten tyytymättömyyttä palvelun tasoon on aukioloaikojen osalta (Kuva 12).

Arvioi ensisijaisesti käyttämäsi jäteasemaa. Maakunnat (n=123)

Kuva 12. Vastaajien arviointi maakuntien (Hailuoto, Ii, Kempele, Lumijoki, Pudasjärvi, Siikajoki ja Simo) jäteasemien palveluista.

Jäteasemien sijaintiin oltiin eri postinumeroalueilla pääsääntöisesti tasaisen tyytyväisiä (Kuva 13). Jäteasemista kauempana sijaitsevilla alueilla tyytymättömyyttä oli havaittavissa hieman enemmän kuin jäteasemien viereisillä postinumeroalueilla, mutta toisaalta näitä vastaajia oli suhteellisen vähän.

Kuva 13. Asukkaiden tyytyväisyys jäteasemien sijaintiin postinumeroalueittain. Mitä sinisempi alue on, sitä tyytyväisempi vastaaja on ollut ensisijaisesti käyttämänsä jäteaseman sijaintiin. Karttakuvassa näkyvät vastaajien lukumäärät postinumeroalueittain (n=356).

Avoimia vastauksia Oulun Ruskon jätekeskuksen osalta annettiin yhteensä 69 kappaletta. Jätekeskuksen palvelut koettiin pääsääntöisesti hyviksi ja toimiviksi. Erityisesti Ruskon aukioloajoista pidettiin. Osa vastaajista käytti Ruskoa sen vuoksi ensisijaisesti, vaikka asui toisella paikkakunnalla. Osa vastaajista koki Ruskon olevan kaukana keskustasta erityisesti, jos ei omista autoa. Osa vastaajista koki jäteaseman kyltit ja opastuksen selkeiksi, mutta mm. paikalle saavuttaessa ja alueelta pois lähdettäessä on ollut haasteita löytää oikeaan paikkaan.

Avoimia kommentteja maakuntien jäteasemapalveluista jätettiin 32 kappaletta. Vastauksissa korostui erityisesti aukiolot, jotka koettiin suppeiksi. Jäteasemapalveluita toivottiin erityisesti ilta-aikoina sekä viikonloppuina. Hinnoittelu koettiin korkeaksi ja erityisesti painoon perustuvaa hinnoittelua toivottiin. Jäteasemille toivottiin vastaanotettavien materiaalien laajentamista mm. muovin ja huonekalujen osalta sekä lisää joustoa jäteasemille vietävien jätteiden määriin.

Vastaajista 136 (26,4 %) ei ollut käyttänyt jäteasemien palveluita. Vastaajat kommentoivat avoimeen vastaukseen syyksi, ettei jäteasemien palveluille ole ollut tarvetta tai jäteasemat sijaitsevat liian kaukana erityisesti, jos ei omista autoa. Osa ei ollut edes tietoinen siitä, missä jäteasemat sijaitsevat.

6.2 Puutarhajätteen vastaanotto

Puutarhajätettä on pihan ja puutarhan hoidossa syntyvä maatuva jäte, kuten ruoho, puiden lehdet, risut ja oksat. Puutarhajätteitä otetaan vastaan Kiertokaaren toimipisteissä ainoastaan Oulussa Ruskossa sekä Pudasjärven siirtokuormausasemalla. Puutarhajäte lajitellaan kahteen osaan oksat ja risut erilleen haravointijätteestä.

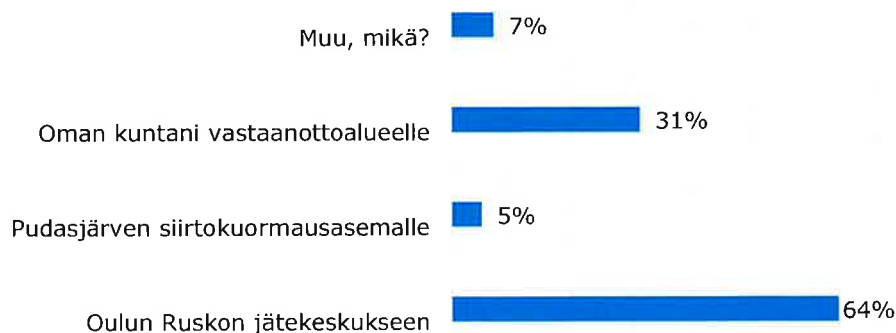
Ruskon jäteasemalla puutarhajätettä otetaan vastaan ympäri vuoden. Henkilöauton peräkäräkuorma/pakettiautollinen maksaa 10 euroa. Suuremmat jätemäärät punnitaan. Minimimaksu tällöin on vähintään 10 euroa. Vuosittain Kiertokaaren toiminta-alueella jaettavan jäteoppaan välissä tulevilla kupongeilla (6 kpl) voi tuoda yhden peräkäräyllisen jätettä yhtä kuponkia vastaan. Kuponkiin on merkitty voimassaoloaika. Kuponkien avulla seurataan saapuvan puutarhajätteen määrää Ruskon jätekeskukseen.

Pudasjärven siirtokuormausasemalle voi tuoda puutarhajätettä maksutta touko-lokakuussa. Puutarhajäte sisältyy asukkaiden maksamaan jätehuollon perusmaksuun.

6.2.1 Asukaskyselyn tulokset puutarhajätepalveluista

Vastaajista 431 (83,9 %) vastasi tietävänsä minne puutarhajätettä voi viedä kierrätykseen. 237 (46,4 %) vastaaja oli vienyt puutarhajätteitä kierrätykseen. Suurin osa vastaajista vie puutarhajätteitä kierrätykseen Oulun Ruskon jätekeskukseen (Kuva 14). Muita ilmoitettuja puutarhajätteen kierrätyspisteitä oli Raahen jäteasema, yksityiset elinkeinon harjoittajat sekä kompostointi.

Minne olet vienyt puutarhajätettä kierrätykseen? (n= 251)

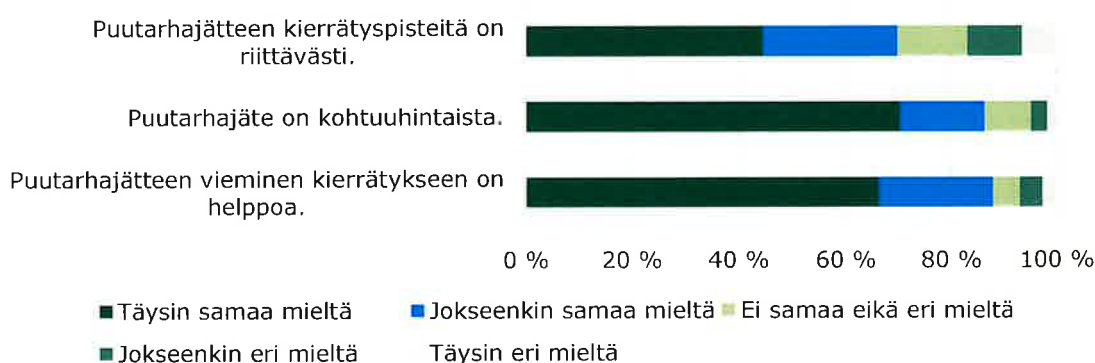

Kuva 14. Puutarhajätteen kierrätyspisteet asukaskyselyn perusteella.

Suurin osa puutarhajätettä kierrätykseen vieneistä vastaajista arvioi, että puutarhajäte on kohtuuhintaista ja sitä helppoa viedä kierrätykseen (Kuva 15). Puutarhajätettä kierrätykseen vieneistä 148 (64,1 %) vastaajaa oli maksanut puutarhajätteen Ruskon jätekeskuksessa puutarhajätekupongeilla. Avoimia vastauksia puutarhajätepalveluista jätettiin 56. Vastauksista ilmenee, että puutarhajätepalvelu koetaan hyväksi ja tärkeäksi. Vastaanottopisteitä puutarhajätteelle toivottaisiin enemmän keskeisille paikoille. Puutarhajätteen maksullisuutta

kyseenalaistetaan ja toivotaan, että palvelu on ilmainen. Ruskossa käytössä olevat kupongit koettiin pääsääntöisesti toimiviksi. Kuponkeja toivottaisiin jatkossa mm. mobiiliversiona.

Arvioi seuraavia väittämiä Kiertokaaren toiminta-alueen puutarhajätteen palveluista. (n=233)

Kuva 15. Puutarhajätepalveluiden arviointi asukaskyselyn perusteella.

6.3 Vaarallisen jätteen vastaanotto

Vaarallinen jäte on jätettä, jolla on palo- tai räjähdysvaarallinen, tartuntavaarallinen, muu terveydelle vaarallinen, ympäristölle vaarallinen tai muu vaaraominaisuus. Vaarallisia jätteitä ovat esimerkiksi liima-, maali- ja liuotinainejätteet, ohenteet, puunsuoja- ja kyllästysaineet sekä niillä käsitelty puu, kasvinsuojeluaineet, tuhoeläinmyrkyt, raskasmetalliparistot, akut, elohopealamput, öljyjätteet sekä lääkkeet.

Kotitalousasiakkailta vaarallista jätettä otetaan vastaan ilmaiseksi eri tuotteille määritellyn ilmaistuontirajan mukaisesti. Jos maksutonta vaarallista jätettä on ilmaistuontirajan ylittävä määrä, maksetaan jätemaksu vain ilmaistuontirajan ylittävältä osuudelta. Yrityksille vastaanotto on aina maksullista. Kotitalouksien maksuttomien vaarallisten jätteiden ilmaistuontirajat jäteasemalla käyntikertaa kohden ovat seuraavat:

- Jarru- ja jäädytinnesteet: maksutta yhteensä 10 litraa
- Jäteöljy: maksutta enintään 30 litraa
- Kiinteät öljyiset jätteet: maksutta kolme litraa
- Liuotin, bensiini ja polttoöljy: maksutta yhteensä 10 litraa
- Maali, lakka, aerosolit: maksutta yhteensä 30 litraa
- Torjunta-aine, happo- ja emäskemikaali, valokuvauskemikaali, hapettava aine: maksutta yksi kilo
- Öljynsuodatin: maksutta kolme kappaletta

Kiertokaari ottaa vaarallisia jätteitä vastaan kaikissa toimialueensa kunnissa jäteasemillaan. Kiertokaari kerää vaarallista jätettä lisäksi kiertävään keräysautoon koko toimialueellaan. Asiakkaat voivat ottaa yhteyttä Kiertokaaren, kun heillä on syntynyt vaarallisia jätteitä. Kiertokaari järjestee ajot niin, että keräysauto tulee noutamaan asiakkaan jätteet. Keräysautopalvelua on käytetty asiakkaiden toimesta melko vähän.

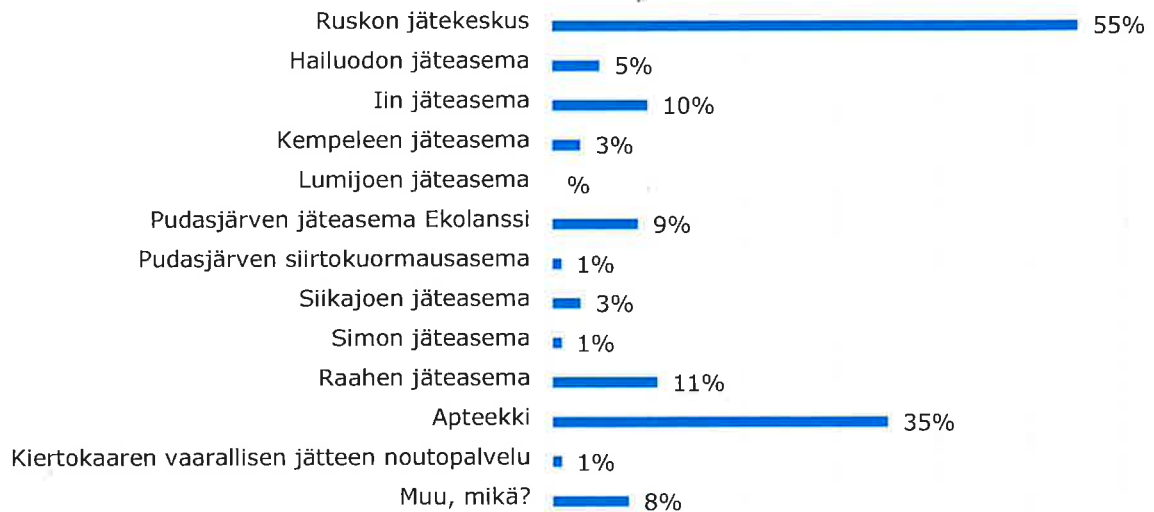
Kotitalouksien lääkijätteet sekä elohopeakuumemittarit toimitetaan apteekkeihin maksutta. Paristot ja pienakut toimitetaan maksutta niitä myyviin liikkeisiin.

Raahessa kotitalouksien vaarallisen jätteen pieneriä vastaanotetaan Rannikon SERO-yhdistyksen tiloissa os. Palontie 3, Kaupunginmetsä sekä Kuusiratin vastaanottopisteessä os. Malmitie 785, Vihanti. Kotitalouksille vastaanotto on maksutonta.

6.3.1 Asukaskyselyn tulokset vaarallisten jätteiden palveluista

Vastaajista 462 (89,9 %) vastasi tietävänsä minne vaarallisia jätteitä saa viedä kierrätykseen. 386 (75,2 %) oli vienyt vaarallisia jätteitä kierrätykseen. Vaarallisia jätteitä on viety eniten Ruskon jätekeskukseen sekä apteekkeihin (Kuva 16). Muita erilliskeräyspisteitä, joita vastaajat käyttävät ovat mm. Raahen Sero-asema, kauppojen keräyspisteet sekä muut Kiertokaaren toiminta-alueen lähikunnat.

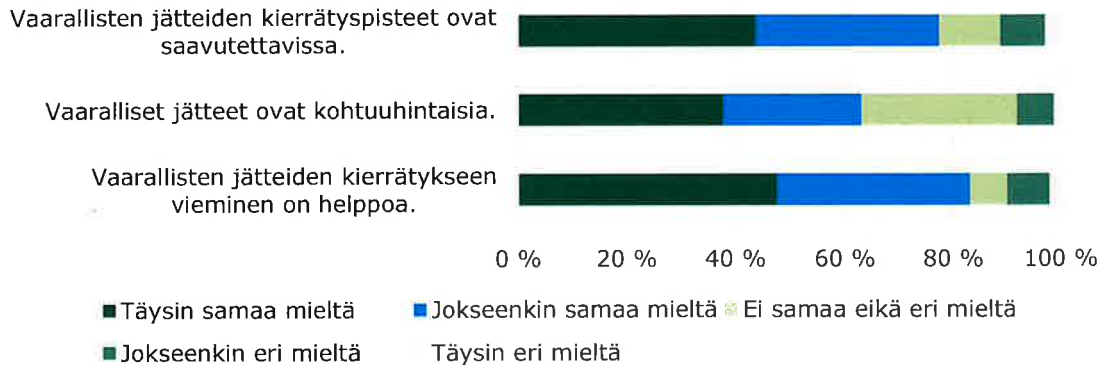
Minne olet vienyt vaarallisia jätteitä erilliskeräykseen? (n=386)

Kuva 16. Vaarallisen jätteen erilliskeräys asukaskyselyn perusteella.

Suurin osa vaarallisia jätteitä kierrätykseen vieneistä vastaajista oli sitä mieltä, että vaarallisten jätteiden vieminen kierrätykseen on helppoa ja kierrätyspisteet ovat pääsääntöisesti saavutettavissa (Kuva 17). Vaarallisten jätteiden palveluista jätettiin 65 avointa kommenttia. Kommenteista ilmenee, että jäteasemien aukioloajat ovat monille suppeat. Kierrätyspisteitä saisi olla helpommin saavutettavissa. Useampi vastaaja ilmaisi, että pisteet ovat saavutettavissa, jos on mahdollisuus käyttää autoa. Vastaajat kokivat tärkeäksi, että vaarallisten jätteiden vieni on ilmaista. Kiertävää, säännöllistä keräystä vaarallisille jätteille toivottiin. Osa vastaajista ilmoitti, ettei ollut tietoinen vaarallisten jätteiden palveluista. Kiertokaaren tarjoamaa vaarallisen jätteen noutopalvelua oli käyttänyt kaikista vastaajista vain viisi henkilöä.

Arvioi seuraavia väittämiä vaarallisten jätteiden palveluista Kiertokaaren toiminta-alueella. (n=380)

Kuva 17. Vaarallisten jätteiden palvelut asukaskyselyn perusteella.

6.4 Kiertokaaren lisäpalvelut

Kiertokaari tarjoaa asiakkailleen tällä hetkellä mm. seuraavia lisäpalveluita, joiden kustannukset katetaan jätemaksuilla:

- Puutarhajätelava taloyhtiöille: Kiertokaarelta voi tilata puutarhajätelavan taloyhtiön pihalle. Taloyhtiön puutarhajätelavan jätteenkäsittelymaksun voi maksaa vuosittain jaettavan jäteoppaan välissä tulevilla puutarhajättekupongeilla, jolloin taloyhtiön maksettavaksi jää lavan vuokra sekä jätteenkuljetusmaksu. Kuponkeja tulee olla 80 % taloyhtiön asuntojen määrästä laskettuna. Jos taloyhtiössä on 20 asuntoa, kuponkeja tarvitaan 16 kpl. Lavalle saa laittaa vain haravointijätettä ja risuja. Jos mahdollista, lajitellaan puuvartist kasvinosat lavan päähän.
- Mainio-kauppa: Kiertokaari avasi keväällä 2022 Ruskon jätekeskukseen kokeiluluontoisen kierrätysmyymälän. Kaupassa myydään tavaraa, jota on saatu asiakkailta jätekeskuksen talteenottopisteellä. Myynnissä on muun muassa polkupyöriä, erilaisia rakennustarvikkeita ja urheiluvälineitä. Lisäksi Kiertokaari on aloittanut poistotekstiilien keräyskokeilun Ruskon Oiva-pisteellä. Keräysverkosto laajenee syksyn aikana kauppojen yhteyteen.
- Kiertokaari Oy on mukana Korjaa.se -palveluverkostossa, joka yhdistää rikkinäisten tavaroiden omistajat ja paikalliset korjaamisen ammattilaiset. Palvelun tavoitteena on tehdä näkyväksi korjaaminen uuden ostamisen vaihtoehtona ja tehdä korjaaminen mahdollisimman helpoksi.

6.4.1 Asukaskyselyn tulokset lisäpalveluista

Asukaskyselyssä pyydettiin vastaajia kertomaan mitä lisäpalveluita he toivoisivat Kiertokaaren toiminta-alueen jätehuoltoon liittyen. Vastauksia avoimeen kysymykseen annettiin 135 kpl. Vastauksissa korostui biojätteen keräyksen mahdollistaminen, tekstiilijätteen erilliskeräyksen järjestäminen sekä muovijätteen keräyspisteiden lisääminen. Palveluiksi ehdotettiin mm. noutopalvelua suurikokoisille jätteille ja autottomille henkilöille, pysyvää kierrätysmyymälä, teemoittain kiertävä jätteiden keräysauto, asiantuntijaluentoja erityisesti haja-asutusalueille, maksuttomia jätteiden tuontipäiviä sekä askartelutyöpajoja.

Viimeisenä kysymyksenä asukaskyselyssä oli kehitysehdotusten antaminen Kiertokaaren toimialueen jätehuoltoon liittyen. Kehitysehdotuksia jätettiin 147 kpl. Vastauksissa korostuivat monesti samat teemat kuin kysymyksessä lisäpalveluista. Erityisesti Rinki-ekopisteitä toivottiin enemmän ja pisteisiin haluttaisiin muovinkeräysvälineitä enemmän. Lisäksi biojätteen erilliskeräystä haluttaisiin lisää. Maakuntien jäteasemille (mm. Pudasjärvi ja Ii) toivotaan parempia aukioloaikoja. Muutamat vastaajat toivoivat selkeää tiedotusta kootusti saatavilla olevista palveluista ja siitä mitä jätteitä voidaan missäkin kunnassa kierrättää.

7. SAOSTUS- JA UMPIKAIVOLIETEPALVELUT

7.1 Saostus- ja umpikaivolietteiden kuljetus ja vastaanotto Kiertokaaren toimialueella
Asumisessa syntyvillä lietteillä tarkoitetaan saostussäiliöihin ja erilaisten kiinteistökohtaisten pienpuhdistamojen lietteiloihin kertyviä lietteitä sekä umpisäiliöihin kerättäviä jätevesiä niiden määrästä ja ominaisuuksista riippumatta. Asumisessa syntyvien lietteiden ja umpikaivojen jätevesien kuljettamisesta ja käsittelystä säädetään jätelaissa ja niiden jätehuollon järjestäminen kuuluu kunnan vastuulle. Sako- ja umpikaivojen, sekä muiden asumisessa syntyvien lietteiden jätehuollon järjestämisen maksut eivät sisälly jätetaksaan.

Kiinteistön haltija vastaa asumisessa syntyvien lietteiden keräämisestä, käsittelyyn kuljettamisesta tai mahdollisesta omatoimisesta käsittelystä niin, että lietteistä ei aiheudu haittaa terveydelle tai ympäristölle. Viemäriverkoston ulkopuolella olevien vakituisten asuntojen ja vapaa-ajanasuntojen sakokaivot on tyhjennettävä jätehuoltomääräysten mukaan vähintään kerran vuodessa. Umpisäiliöt tyhjennetään aina tarvittaessa.

Kiinteistö/jätteen haltija hankkii tyhjennyksen käsittelypaikkaan jätehuoltoyritykseltä. Asumisessa syntyvät sako- ja umpikaivolietteet tai pienpuhdistamojen lietteet voidaan antaa kuljetettavaksi vain sellaiselle kuljettajalle, joka on hyväksytty tai joka on hakenut hyväksymistä ELY-keskuksen ylläpitämään kuljetusrekisteriin. Jätteen omatoiminen kuljetus ei ole mahdollista. Jätteen haltijan on ennen jätteen siirron aloitusta laadittava siirtoasiakirja, jossa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta ja -päivämäärästä, käsittelytavasta toimituspaikassa sekä kuljettajasta. Siirtoasiakirjat tulevat jatkossa valtakunnalliseen siirtoasiakirjarekisteriin (SIIRTO-rekisteri), jonne rakennetaan rajapinta, jonka avulla tiedot voidaan toimittaa eri tietojärjestelmistä.

Pääsääntö on, että sakokaivolietteet ja muut asumisessa syntyvät lietteet toimitetaan käsiteltäviksi käsittelylaitoksiin. Oulun seudulla käsittelypaikkoja ovat:

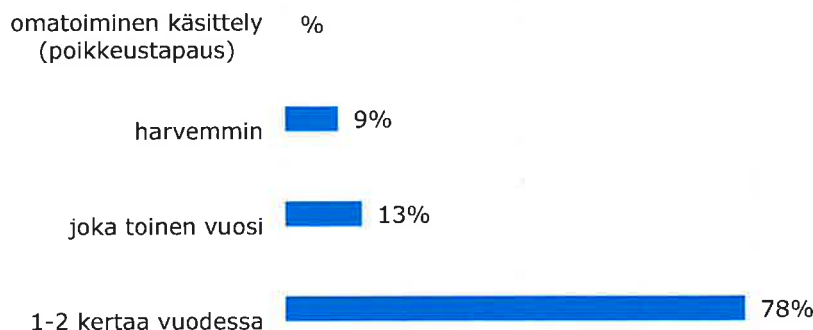
- Taskilan jätevedenpuhdistamo (Oulun Vesi), Oulu
- Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy, Kempele
- Yli-Iin jätevedenpuhdistamo, Oulu
- Jahotec Oy, Liminka

Viranomaisvastausten perusteella Kiertokaaren toimialueella arvioidaan oleva kiinteistöjä, joissa sako- ja umpikaivolietteiden tyhjentämistä ei ole hoidettu asianmukaisesti. Vastauksissa arveltiin, että erityisesti maaseutu- sekä mökkialueilla on kiinteistöjä, jotka tyhjentävät sako- ja umpikaivolietteet itse tai naapurin toimesta esimerkiksi lähipelloille. Näiden kiinteistöjen määristä ei kuitenkaan ole olemassa rekisteriä.

7.2 Asukaskyselyn tulokset sako- ja umpikaivolietepalveluista

Vastaajista 116 (23,7 %) on kiinteistöllään (vakituinen tai vapaa-ajan asunto) sako- ja umpikaivo. Suurin osa vastaajista ilmoitti, että sako- ja umpikaivo tyhjenetään 1–2 kertaa vuodessa (Kuva 18). Kukaan vastaajista ei tee omatoimista käsittelyä.

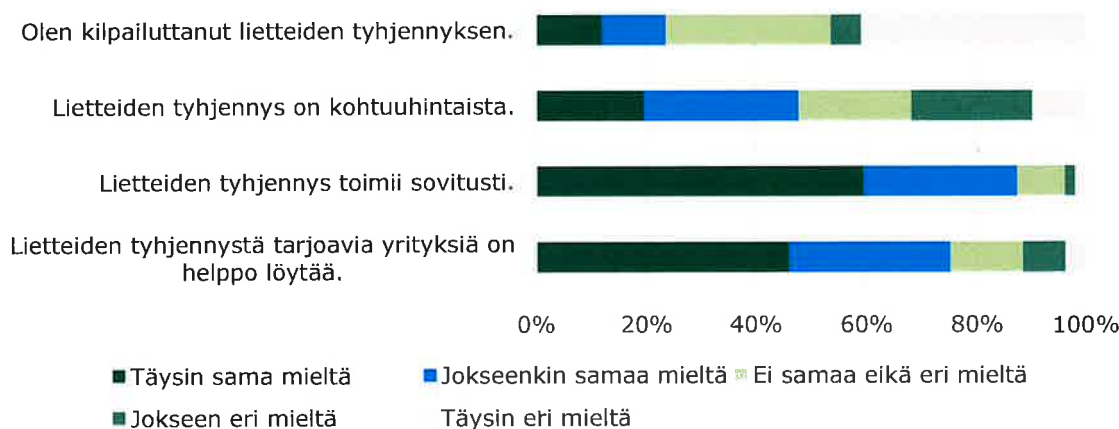
Kuinka usein sako- ja umpikaivo tyhjenetään? (n=113)

Kuva 18. Sako- ja umpikaivon tyhjennykset asukaskyselyn perusteella.

Lietteiden tyhjennys toimii vastaajien mielestä sovitusti ja lietteiden tyhjennystä tarjoavia yrityksiä on helppo löytää. Kilpailutuksen ja hinnan osalta vastauksissa oli eniten hajontaa. Avoimia vastauksia sako- ja umpikaivolietteistä annettiin 27 kappaletta. Vastauksissa todettiin, että palvelu toimii pääsääntöisesti hyvin. Tiedotusta sako- ja umpikaivolietepalveluista toivottiin enemmän. Eräs vastaaja ei tiennyt, että kaivoa pitäisi tyhjentää ja toinen vastaaja ilmoitti, että kaivoa tyhjenetään välillä jopa kuukausittain. (Kuva 19)

Arvioi seuraavia väittämiä sako- ja umpikaivolietepalveluista. (n=113)

Kuva 19. Sako- ja umpikaivolietepalvelut asukaskyselyn perusteella.

8. NEUVONTA JA VIESTINTÄ

8.1 Kiertokaaren neuvonta ja viestintä asukkaille

Kunnan on järjestettävä neuvontaa, tiedotusta ja valistusta jätelain (2012/714) 32 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa syntyvän jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi, lajittelun tehostamiseksi, erilliskeräyksen lisäämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi sekä mainitusta toiminnasta aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi. Neuvonnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota elintarvikejätteen määrän vähentämiseen.

Kiertokaari käy luennoimassa oppilaitoksissa ja erilaisissa seminaareissa kierrätyksestä ja kiertotaloudesta. Kiertokaari tukee kotitalouksien lajittelun onnistumista kattavalla jäteneuvonnalla sekä jätteidenkeräysverkostolla. Asiakkaille on tarjolla kattavasti jätehuoltoon liittyvää materiaalia Kiertokaari Oy:n verkkosivuilla. Kiertokaari Oy:n verkkopalvelun materiaali sisältää mm. lajitteluohjeita, vinkkejä kompostointiin ja biojätteiden lajitteluun.

Kiertokaari neuvoo asiakkaitaan nettisivujen chatissä, puhelimesta, sähköpostilla, sosiaalisen median kanavissa sekä kasvotusten mm. toimipisteillään ja tapahtumissa. Kiertokaari on aktiivinen digitaalisessa viestinnässä verkkosivuilla sekä sosiaalisen median kanavissa, joista käytössä on Facebook, Instagram, Twitter ja LinkedIn. Asiakaspalvelu puhelimitse on arkisin 8–16. Myös Ruskossa sijaitsevassa Kiertokaaren toimistossa on mahdollista asioida puhelintalouden aukioalojen puitteissa. Poikkeavista aukioaloista tiedotetaan Kiertokaari Oy:n verkkosivuilla. Lisäksi Ruskon biokaasun tankkaajille on olemassa WhatsApp -ryhmä, jonka kautta Kiertokaari viestii tankkausaseman ajankohtaisista asioista kuten häiriöistä biokaasunjakelussa.

Kiertokaari edistää eri alan yritysten, oppilaitosten ja jätehuollon ammattilaisten välistä yhteistyötä sekä tutkimus- ja kokeiluhankkeita, joissa lisätään jätemateriaalien uusiokäyttöä. Ruskon jätekeskuksessa otetaan vastaan vierailijaryhmiä. Kiertokaari tarjoaa myös tilaa Ruskon jätekeskuksesta kiertotalouspilottihankkeita varten.

Kiertokaaren kierrätysvalmentajat pitävät pyynnöstä kouluille ja muille ryhmille tietoiskuja lajittelusta sekä paikan päällä että etäyhteydellä. Neuvontaa tarjotaan sekä suomeksi että englanniksi. Lisäksi Kiertokaari on mukana erilaisissa tapahtumissa ja messuilla.

Kiertokaari julkaisee vuosittain julkisina tiedotteina jäteoppaan sekä Hyötyposti -asiakaslehden, jotka jaetaan jokaiseen kotitalouteen, myös ilmaisjakelun kieltäviin talouksiin. Jäteoppaan välissä jaetaan vuosittain puutarhajätekuponnit ja opas on ollut Kiertokaaren kysytyin materiaali.

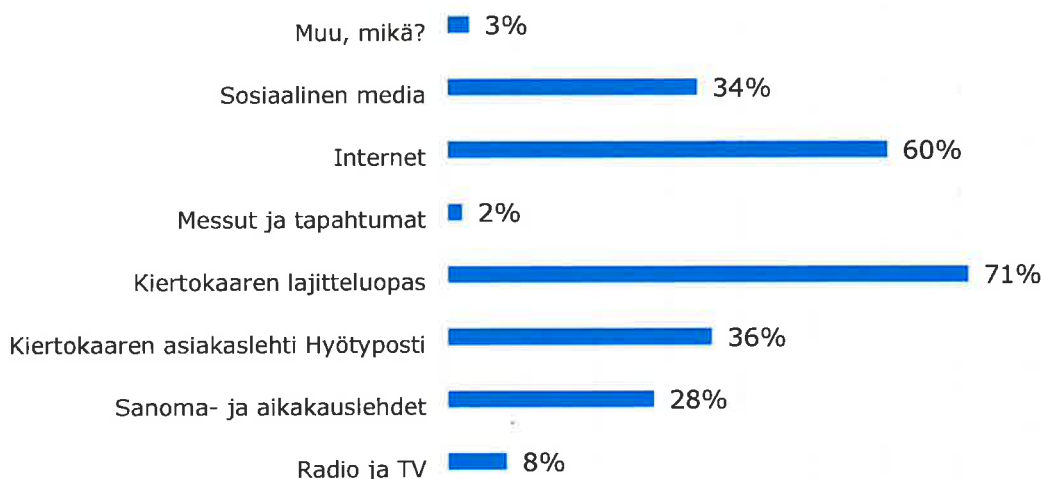
8.2 Asukkaiden osallistaminen

Kiertokaari on toteuttanut toimialueensa asukkaille säännöllisesti kyselyitä mm. asiakastyytyväisyydestä. Asiakastyytyväisyyskysely teetetään kahden vuoden välein. Viimeisin kysely tehtiin vuonna 2021, jolloin kartoitettiin Kiertokaaren toimialueen asukkaiden kierrätysasenteita ja -käyttäytymistä, sitä millaiset asiat vaikuttavat ihmisten kierrätyspäätöksiin, ja millaista kierrätystietoutta ihmiset toivovat saavansa. Vuonna 2020 kartoitettiin Oulun seudun asukkaiden näkemyksiä tekstiilijätteiden keräyksen järjestämisestä. Asukkaiden kehitysideoita pyritään tuomaan osaksi toteutus suunnitelmia mahdollisuuksien mukaan.

8.3 Asukaskyselyn tulokset neuvonnasta ja viestinnästä

Asukaskyselyn vastaajat käyttävät Kiertokaaren tarjoamia neuvonta- ja viestintäkanavia laajasti. Vastaajista suurin osa pitää jätehuollon tiedonsaannin kannalta Kiertokaaren lajitteluopasta sekä internetiä tärkeimpinä viestintäkanavina (Kuva 20).

Mitä viestintäkanavia pidät jätahuollon tiedonsaannin kannalta tärkeimpinä? (n=509)

Kuva 20. Viestintäkanavien tärkeys asukaskyselyn perusteella.

Vastaajat arvioivat jätahuollon tiedonsaantia väittämien kautta (Kuva 21). Suurin osa vastaajista arvioi, että tiedonsaanti lajittelusta ja jätteiden vastaanottopisteistä on helppoa. Eniten hajontaa oli vastauksissa jätemaksuja koskien.

Arvioi jätahuollon tiedonsaantia seuraavien väittämien kautta. (n=511)

Kuva 21. Jätahuollon tiedonsaanti asukaskyselyn perusteella.

Avoimia vastauksia kysymykseen *"Mistä jätehuoltoon liittyvistä asioista toivoisit lisää tietoa?"* jätettiin 76 kpl. Vastaajat toivovat tiedostusta jätehuollon kokonaisuudesta; mitä jätteitä voi kierrättää ja mihin ne päätyvät kiertoon, mitä palveluita jätemaksuilla saa, jätteiden hinnoittelusta sekä yleisesti enemmän tietoa Kiertokaaren tarjoamista palveluista eri toimipaikoilla. Yksittäisistä jätteistä tietoa toivottiin erityisesti biojätteen, tekstiilien, muovien ja vaarallisten jätteiden kierrättämisestä.

9. JÄTEHUOLLON VIRANOMAISPALVELUT

9.1 Jätehuollon viranomaispalvelut Kiertokaaren toimialueella

Viranomaistehtävät tulevat jätelaista. Kunnan jätehuoltoviranomainen huolehtii kunnan jätehuollon viranomaistehtävistä, kuten kunnan jätetaksasta ja jätehuoltojärjestelmästä päättämisestä. Jos useammalla kunnalla on yhteinen alueellinen jätehuoltoyhtiö, tulee näiden kuntien muodostaa yhteinen toimielin hoitamaan myös viranomaistehtäviä. Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunnan alainen seudullinen jätehuoltojaosto vastaa Hailuodon, Iin, Kempeleen, Lumijoen, Oulun ja Pudasjärven jätehuollon viranomaistehtävistä. Raahessa, Siikajoella ja Simossa jätehuoltoviranomaisena toimii kuntien oma tekninen lautakunta.

Jätelautakunnan tehtäviin kuuluu:

- yleisten jätehuoltomääräysten antaminen
- jätehuoltomääräyksistä tehtävät poikkeamispäätökset
- jätetaksan hyväksyminen
- jätteenkuljetusjärjestelmäpäätökset
- jätteenkuljetuksen seuranta
- rekisterin ylläpito kiinteistöjen jätteen keräyksestä ja kuljetuksesta sekä kiinteistöillä tapahtuvasta biojätteen käsittelystä
- poikkeamispäätökset yhdyskuntajätehuollosta

Jätehuoltomääräysten ja jätelainsäädännön noudattamista ja toteutumista valvovat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset: Hailuodossa, Kempeleessä, Lumijoella ja Oulussa Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta ja Pudasjärvellä ja Iissä Oulunkaaren ympäristöpalvelut. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa jätehuollon alueellisen valvonnan tehtäviä. Valvontaviranomaisten tehtäviin kuuluu:

- valvoa jätelain noudattamista
- antaa tarvittaessa valvontamääräyksiä laiminlyöntien ja rikkomusten oikaisemiseksi
- liittyy valvontamääräykseen tehoste, kuten uhkasakko
- tehdä valvontapäätökset valvonta-asioissa
- käsitellä sille kuuluvat ilmoitus-, lupa-asiat sekä valvoa päätösten noudattamista

9.2 Viranomaiskyselyn tulokset

Ympäristö- ja jätehuoltoviranomaiset tarjoavat asukkaille neuvontaa ja viestintää pääsääntöisesti nettisivujen kautta sekä vastaamalla asukkailta ja yrityksiltä tulleisiin kysymyksiin puhelimitse ja sähköpostitse. Neuvonta liittyy jätehuollon järjestämiseen, lajitteluun, jätehuoltomääräyksiin, jätteen synnyn välttämiseen, kompostointiin, jäteastioihin ja niiden sijoittamiseen sekä yleiseen siisteyteen ja roskaantumiseen. Jätehuoltoon liittyviä yhteydenottoja ei erikseen lasketa tai kerätä.

Viranomaisvastauksissa todettiin, että jätehuoltomääräykset tukevat jätteiden etusijajärjestyksen toteutumista lajittelun kautta. Jätehuoltomääräykset noudattavat jätelain lajitteluvälvoitteita, jopa hieman tiukennettuina. Jätehuoltomääräyksiä tehokkaampi keino etusijajärjestyksen toteutumiseen olisi vaikuttaa taksarakenteen kautta. Vastauksissa korostettiin neuvonnan sekä tiedotuksen roolia lajittelun lisäämisessä sekä uusien velvoitteiden viestimisessä.

10. TIEDONHALLINTA (SÄHKÖISET JÄRJESTELMÄT)

Kiertokaari on kehittänyt toimintaansa varautuen toimintakentän muutoksiin sekä asiakasmäärän kasvuun. Kiertokaarella on käytössään mm. sähköiset asiakkuushallinta- ja toiminnanohjausjärjestelmät sekä siirtoasiakirjojen ja raportoinnin työkalut. Kotitalouksille on myös tulossa sähköinen asiakasportaali, jonka kautta he voivat tarkastella mm. sopimustaan Kiertokaaren kanssa ja tehdä tyhjennystilauksia. Asiakkaita halutaan palvella entistä kattavammin sähköisillä asiointikanavilla. Kiertokaaren nettisivuille on tulossa sähköinen chattibotti, joka pystyy palvelemaan asiakkaita myös Kiertokaaren aukioloaikojen ulkopuolella.

Yritykset tarjoavat asiakkailleen mm. asiakasportaaleja, joiden kautta on mahdollista tarkastella omia tietoja. Kuljetuskalustossa on ajotietokoneet, joiden kautta tietoja siirretään reaaliajassa järjestelmiin. Yrityksillä on käytössään useita toisistaan poikkeavia järjestelmiä ja ohjelmia, jotka tuottavat tietoa erilaisissa muodoissa.

Viranomaiset käyttävät työssään vaihtelevasti sähköisiä järjestelmiä. Järjestelmien käytössä on kuntakohtaisia eroja. Viranomaiset hyödyntävät työssään mm. jätehuoltoviranomaisen rekisteriä sekä paikkatietojärjestelmiä jätteenkuljetustietojen ylläpidossa. Lisäksi suunnitteilla olevia järjestelmiä on mm. sähköinen järjestelmä kompostointi-ilmoitusten tekoon, jätehuoltomääräysten poikkeusten hakemiseen sekä kuljetusrekisterin tietojen ilmoittamiseen.

11. YHTEENVETO PALVELUTASON NYKYTILASTA

Kiertokaaren palvelutasoa on tarkasteltu edellisissä kappaleissa eri palvelukokonaisuuksien kautta. Palvelutasoa on arvioitu kyselyistä ja haastatteluista saatujen tietojen sekä julkisesti saatavilla olevan materiaalin perusteella. Eri palvelukokonaisuuksista tunnistettiin mikä palvelutason nykytilanteessa on hyvää ja missä olisi vielä kehitettävää (Taulukko 7).

Taulukko 7. Kiertokaaren palvelutason nykytilan yhteenveto.

Palvelukokonaisuus	Palvelutasossa hyvää	Palvelutasossa kehitettävää
Jätteidenkeräyspalvelut kiinteistöitä	<ul style="list-style-type: none"> + Useita kuljetuspalveluita tarjoavia yrityksiä, kuljetuspalveluita on saatavilla eri alueilla + Tarjolla on useita astiakokoja, myös monilokeroa osalla alueista + Yrityksille ei ole tullut merkittäviä reklamaatioita asukkailta + Asukkaat kokivat kiinteistön jätehuollon palvelut kokonaisuudessaan hyväksi 	<ul style="list-style-type: none"> - Asukkaiden toiveissa useamman eri jätelajin kerääminen kiinteistöiltä - Monilokerokeräystä ei ole tarjolla koko alueella
Aluekeräysverkosto	<ul style="list-style-type: none"> + Kaikissa alueen kunnissa on aluekeräyspiste väestötiheyden kautta tarkasteltuna keskeisellä paikalla 	<ul style="list-style-type: none"> - Palvelutasossa eroja eri alueilla, aluekeräysverkosto on suppea harvaan asutuilla alueilla - Muovipakkauksia ei kerätä kaikissa kunnissa (Lumijoki, Hailuoto)

Palvelukokonaisuus	Palvelutasossa hyvää	Palvelutasossa kehitettävää
	+ Asukkaat kokivat nykyisten ekopisteiden sijainnin pääsääntöisesti hyväksi	- Asukkaat toivoivat ekopisteitä enemmän
Jäteasemapalvelut	+ Kaikissa alueen kunnissa on jäteasema	- Aukioloajat ovat suppeat asukkaisen kokemuksen mukaan (pl. Oulun Rusko) - Kaikki jäteasemat eivät vastaanota kaikkia jätteitä (mm. sekajäte)
Puutarhajätepalvelut	+ Vastaanottoa Kiertokaarella Ruskossa ja Pudasjärvellä + Asukkaiden vastausten perusteella ilmaisuus on tärkeää, Ruskon kupongit tiedetään	- Vastaanottopisteitä saisi olla asukkaiden mielestä enemmän
Vaarallisen jätteen palvelut	+ Vastaanottoa kaikissa toimialueen kunnissa + Käytössä ilmaistuontiraja eri kotitalouksien vaarallisen jätteen laaduille	- Kiertävää vaarallisen jätteen palvelu ei asukkaiden keskuudessa tunnettu - Asukkaat toivoivat enemmän keräyspisteitä sekä kiertävää säännöllistä keräystä
Lisäpalvelut	+ Mainio-kauppa tullut lyhyessä ajassa tunnetuksi ja saanut positiivista palautetta	- Lisäpalveluiden tietoja ei ole helposti saatavilla, ei selviä helposti millaisia palveluita jätemaksuilla katetaan - Asukkaat toivoivat jätteiden noutopalvelua sekä mahdollisuutta kierrättää eri jätteitä paremmin, useampia keräyspisteitä
Saostus- ja umpikaivolietepalvelut	+ Lietepalveluita on toimialueella saatavilla + Sako -ja umpikaivolietepalvelut ovat asukkaiden mukaan helposti löydettävissä ja tyhjennys toimii sovitusti	- Viranomaisten tiedossa ei ole kattavaa rekisteriä kiinteistöistä, joilla sako- ja umpikaivolieteteiden tyhjennys ei tapahdu asianmukaisesti
Neuvonta ja viestintä	+ Kiertokaari tekee laajasti viestintää ja neuvontaa eri kanavissa + Asukkaat käyttävät eri viestintäkanavia laajasti ja kokivat neuvonnan tason kattavaksi	- Asukkaat toivoivat viestintää erityisesti hinnoittelusta, jätehuollon prosessista sekä jätemaksuista - Monien viestintäkanavien käytön haasteena oikeiden kohderyhmien tavoittaminen
Jätehuollon viranomaispalvelut	+ Tarjotaan lakisääteiset palvelut	- Viranomaisen tietokannoissa puutteita (mm. liittymättömät kiinteistöt)

Palvelukokonaisuus	Palvelutasossa hyvää	Palvelutasossa kehitettävää
	+ Neuvontaa tarjotaan nettisivujen, puhelimen sekä sähköpostin välityksellä	- Resurssien riittämättömyys kehitysohjon
Tiedonhallinta (sähköiset järjestelmät)	+ Eri sidosryhmillä käytössä useita erilaisia sähköisiä järjestelmiä, joita he kehittävät omaan toimintaansa sopivaksi	- Eri tietojärjestelmät eivät keskustele keskenään, tietoa hajallaan eri toimijoilla

12. JÄTEHUOLLON RAHOITUS JA MAKSUT

12.1 Jätehuollon rahoitus

Kiertokaari Oy:n toiminta rahoitetaan asiakkailta perittävillä jätemaksuilla. Kiinteistöt maksavat jätehuollon järjestämisestä jätemaksua. Jätemaksulla katetaan jätehuollon järjestämisestä aiheutuvat keräys-, kuljetus- ja käsittelykustannukset. Jätemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa jätehuollon palvelutasoa. Maksuilla voidaan kannustaa vähentämään jätteiden määrää ja haitallisuutta sekä hyödyntämään jätettä. Monessa kunnassa lajitellusta, hyötykäyttöön kelpaavasta jätteestä peritäänkin pienempi käsittelymaksu kuin hyödyntämiseen kelpaamattomasta sekajätteestä. Jätemaksu peritään kiinteistön haltijalta tai muulta jätteen haltijalta. Jätemaksun määräytymisen perusteet löytyvät kunnan hyväksymästä jätetaksasta.

Jätemaksu maksetaan jäteastioiden tyhjentämisen yhteydessä. Kiinteistön haltijan järjestelmässä jätteenkuljetusyrityksen lähettämä jätelasku koostuu jätteen kuljetusmaksusta ja jätteen käsittelymaksusta. Jätteen kuljetusmaksulla maksetaan jäteastioiden tyhjennykset ja jätteiden kuljetus käsittelypaikkoihin. Jätteen käsittelymaksulla maksetaan käsittelyn lisäksi mm. kotitalouksien vaarallisten jätteiden keräykset ja käsittely. Jätteen tuottaja ja jätehuoltoyritys sopivat keskenään kuljetusmaksun suuruudesta.

Tällä hetkellä kuntavastuullisen jätehuollon rahoitus hoidetaan jätteenkäsittelymaksujen tuloilla. Niillä kustannetaan lakisääteiset palvelut. Näihin kustannuksiin kuuluvat jätteiden kuljetuksen, käsittelypaikkojen perustamisen, ylläpidon, käytöstä poistamisen ja jälkihoidon, rekisterien ylläpidon sekä jäteneuvonnan kustannukset. Kiinteistön haltijan järjestelmässä keräys- ja käsittelymaksun perii kuljetusyritys suoraan jätteen tuottajilta/kiinteistön haltijoilta. Kunnan järjestämässä jätteen kuljetusjärjestelmässä keräys- ja käsittelymaksun perii kunta/kuntayhtiö.

Uudistettu jätelaki ja uudet jäteasetukset velvoittavat erilliskeräämään ja kierrättämään jätteitä yhä tehokkaammin, minkä vuoksi kustannusrakenteen tarkastelu on tarpeen. Jätehuollon palvelutason kehittäminen edellyttää myös riittävää rahoitusta. Kiertokaaren liikevaihto oli 14,3 miljoonaa euroa ja tulos 1,4 miljoonaa euroa vuonna 2021. Kiertokaari Oy:n pääsääntöiset rahavirrat koostuvat polttokelpoisen sekajätteen maksusta sekä jäteasemille tuotavien jätekuormien maksuista. Vuonna 2021 Kiertokaari Oy sai tuloja myös teollisuus- ja liikennebiokaasun myynnistä. Markkinaehtoinen toiminta on Kiertokaaren liikevaihdoista nykyisin noin 1 %. Jätemaksulla saa kerätä enintään kohtuullisen tuoton pääomalle.

12.2 Jätehuollon maksut

Jätteiden käsittelymaksu perustuu jätteiden käsittelyn kustannuksiin. Polttokelpoisen jätteen jätemaksulla kustannetaan Kiertokaaren tarjoamia palveluita. Jätemaksulla katetaan mm. maksuttomia palveluita:

- kotitalouksien vaarallisten jätteiden keräys- ja käsittelykulut,
- kotitalouksien lääkejätteiden keräys- ja käsittelykulut,
- kuntien jäteasemien käyttö- ja hoitokulut,
- neuvonta ja tiedotus,
- alikatteisen kotitalouksien biojätteiden käsittelykuluja sekä
- hyötyjätteiden eteenpäin toimittamisesta aiheutuvat kulut.

Polttokelpoisen jätteen käsittelymaksuilla rahoitetaan myös ympäristöntarkkailusta, hallinnosta ja tietojärjestelmien ylläpidosta, jätekeskuksen maavuokrasta, jätehuoltoviranomaisen kustannuksista sekä toiminnan kehittämisestä aiheutuvia kuluja. Lisäksi polttokelpoisen jätteen käsittelymaksujen avulla pidetään biojätteen käsittelykustannuksia todellista alempana tarkoituksena kannustaa kierrättämään. Polttokelpoisen jätteen ja biojätteen käsittelymaksuja korotettiin 7 % vuodelle 2022 vuoden 2021 tasosta. Kiertokaari Oy:n arvion mukaan korotuksen kustannusvaikutus loppuasiakkaalle on n. 1,5 euroa/henkilö/vuosi.

Kiinteistön haltijan jätteenkuljetuksen alueella kiinteistönhaltija maksaa valitsemalleen jätteenkuljetusyritykselle jätteiden kuljetuksesta ja käsittelystä yrityksen oman hinnaston mukaan. Sopimus jäteastian tyhjentämisestä ja jätteen kuljettamisesta käsittelyyn on yksityisoikeudellinen sopimus. Kiinteistöjen on pakko tehdä jätteenkuljetussopimus, koska jätelain perusteella kiinteistöillä on oltava voimassa oleva sopimus jätehuollon ja jätteenkuljetuksen järjestämisestä. Jätteen tuottaja ja jätteenkuljetusyritys sopivat keskenään kuljetusmaksun suuruudesta. Kiinteistöille, jotka eivät ole liittyneet kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen, voidaan määrätä jätehuollon vuosimaksu kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen alueilla eli Kiertokaaren toimialueella Pudasjärvellä.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen alueella kunnan järjestämisvastuulle kuuluvista jätteistä perittävät jätemaksut maksetaan Kiertokaari Oy:lle sen ylläpitämissä jätteen vastaanottopisteissä. Jätemaksut perustuvat joko kuormakohtaiseen painoon ja jätekohtaiseen jätemaksuun tai kuormakohtaiseen kertamaksuun. Asumisessa syntyvän jätteen käsittelymaksun suuruudesta päättää jätehuoltoviranomainen. Asumisessa syntyvän jätteen jätteenkäsittelymaksut vuonna 2022 ovat (Hailuoto, Ii, Kempele, Lumijoki, Pudasjärvi, Oulu ja Siikajoki):

- Polttokelpoisen jätteen käsittelymaksu: 115,62 €/tonni (+alv 24 %)
- Lajittelemattoman rakennusjätteen ja suurikokoisen sekajätteen käsittelymaksu: 128,59 €/tonni (+alv 24 %)
- Kuivakäymäläjätteen käsittelymaksu: 152,75 €/t. (+ alv 24 %)
- Kotitalouksien biojätteen käsittelymaksu: 57,60 €/tonni (+alv 24 %)
- Punnittavan puutarhajätteen käsittelymaksu: 62,98 €/tonni (+alv. 24 %)
- Puutarhajätteen peräkärrikuorman (n. 175 kg) kertamaksu: 8,07 € (+alv 24 %)
- Termiseen käsittelyyn toimitettavan vaarallisen jätteen käsittelymaksu: 772,50 €/t (+ alv 24 %)
- Pienkuormien minimimaksu: 8,07 €/peräkärri (+alv 24 %)
- Jäteasemien kuormamaksu: 25 €/kuorma (+alv 24 %).

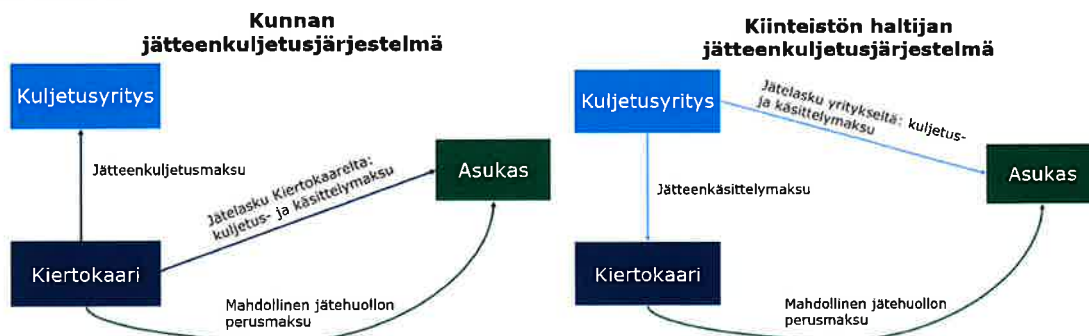
Pudasjärvellä ja Oulun Hiukkavaaran pilottialueella on käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Kiertokaari Oy kilpailuttaa kunnan jätehuoltovastuulle kuuluvien kiinteistöjen jäteastioiden tyhjennykset ja jätteen kuljetuksen sekä perii kiinteistöjen jätemaksut taksan mukaisesti. Pudasjärvellä kiinteistöjen jätemaksut muodostuvat vuosittain maksettavasta perusmaksusta ja kiinteistöittäisen jäteastioiden tyhjennysmaksuista. Kiinteistön omistajalta peritään jäteastian tyhjennysmaksu voimassa olevan jätetaksan mukaisesti. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen alueella kunnan jätemaksu määräytyy liittymistavan mukaisesti joko maksuna oman jäteastian tai

kimppa-astian tyhjennyksistä tai vuosimaksuna aluekeräyspisteen käyttöoikeudesta. Pudasjärvellä on lisäksi voimassa jätehuollon perusmaksu (Vakituinen asunto 26,32 € (alv. 0), vapaa-ajan asunto 8,42 € (alv. 0)). Kaikki maksavat perusmaksun kerran vuodessa. Perusmaksulla katetaan yleisiä jätehuollon järjestämiseen liittyviä tehtäviä ja jäteaseman toiminta.

Simossa on käytössä kunnan järjestämä jätteen kuljetus ja Raahessa jätteen kuljetuksessa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Raahessa jäteyrityksiltä perittävä maksu polttokelpoisesta jätteestä siirtokuormausasemalle tuotuna (pakkaavat jäteautot) vuonna 2022 on 235,33 €/tonni (+alv 24 %).

Kiinteistön haltijan jätteenkuljetusjärjestelmässä asukas saa jätelaskun kuljetusyritykseltä (Kuva 22). Jätelasku koostuu jätteen kuljetus- sekä käsittelymaksusta. Jätteenkuljetusyritys maksaa Kiertokaarelle jätteenkäsittelymaksun jätelainojen mukaan. Käsittelymaksu perustuu kiinteistön jätteen arvioituun, keskimääräiseen täyttöasteeseen. Kunnan jätteenkuljetusjärjestelmässä asukas saa jätelaskun Kiertokaarelta. Kiertokaari maksaa jätteenkuljetusmaksun osuuden jätteitä kuljettaneelle sopimus Kumppanilleen.

Jätehuollon perusmaksu määräytyy jätetaksan mukaisesti ja sen laskuttaa asukkaalta aina Kiertokaari.

Kuva 22. Asukkaan jätehuollon maksut kunnan sekä kiinteistön haltijan jätteenkuljetusjärjestelmissä.

12.3 Jätehuollon perusmaksu

Jätehuollon perusmaksu on koko toimialuetta koskeva taksan mukainen asuntokohtainen jätehuollon perusmaksu. Perusmaksun perusteeksi jätelaissa annetaan kiinteistöllä asuvien henkilöiden lukumäärä, kiinteistön käyttötarkoitus tai jokin muu vastaava peruste. Perusmaksu määräytyy siis kiinteistö- tai talouskohtaisesti. Perusmaksulla katetaan kotitalouksille asiointihetkellä maksuttomista jätehuoltopalveluista, kuten:

- vaarallisten jätteiden vastaanotosta ja käsittelystä,
- jäteasemien asiakaspalvelusta,
- kiertävistä keräyksistä ja kierrätyspisteistä,
- jäteneuvonnasta ja
- jätehuollon viranomaistoiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Kiertokaari Oy on selvittänyt perusmaksun käyttöönottoa toimialueellaan vuonna 2021. Perusmaksu on nykyisin käytössä Kiertokaaren toimialueella ainoastaan Pudasjärvellä. AFRY:n tekemässä selvityksessä laadittiin ehdotus perusmaksun suuruudesta Kiertokaaren toimialueelle (pl. Raahen ja Pudasjärvi). Selvitys sisälsi myös yleisen katsauksen jätehuollon perusmaksujen käyttöön ja maksujen suuruuteen valtakunnallisella tasolla. Selvityksessä todettiin, että perusmaksu mahdollistaisi läpinäkyvän taksan jätehuollon ilmaisipalveluille. Perusmaksun käyttöönotto poistaisi painetta muista jätehuollon palveluista ja mahdollisesti välttäisi muiden

jätehuollon palveluiden hintojen korottamiselta (esim. sekajättemaksut). Tämän lisäksi perusmaksulla katettavien palveluiden kehitystarpeiden ja niistä aiheutuvien kustannusten kattaminen olisi yksiselitteistä. Mikäli palveluita haluttaisiin kehittää ja parantaa, kustannukset katettaisiin perusmaksulla ja investointiarvion perusteella olisi mahdollista laskea vaikutukset perusmaksun suuruuteen. Perusmaksun käyttöönotto olisi myös oikeudenmukainen tapa kohdentaa kustannukset koskemaan kaikkia kiinteistöjä, joita varten kunnan on järjestettävä laissa määritellyt jätehuoltopalvelut.

13. VERROKKITARKASTELU

Selvitystyössä kartoitettiin kolmen jätehuoltoyhtiön palvelukuvauksia verrokkitarkastelussa, joka toteutettiin etsimällä tietoja julkisesti saatavista olevista lähteistä. Verrokkitarkastelussa keskityttiin erityisesti seuraavien näkökohtien tarkasteluun: jätehuollon rahoituksen kestävyys tulevaisuudessa (huomioiden mm. kiertotalouden tuomat muutokset), erilliskeräyksen kattavuuteen, hyötyjätteiden käsittelytapoihin, jätehuollon hintatasoon, lisäpalveluiden saatavuuteen, tarjottavaan jätehuollon neuvontaan ja viestintään, viranomaispalveluiden toteuttamistapoihin ja kehityksen painopisteisiin sekä sidosryhmien yhteistyöhön.

Tarkasteluun valittiin Pirkanmaan Jätehuolto Oy, Lounais-Suomen Jätehuolto Oy sekä Napapiirin Residuum Oy. Verrokkitarkastelun tulokset on esitetty tiivistetysti taulukossa 8. Liitteessä 4 on tarkastelun tarkemmat tulokset. Pirkanmaan Jätehuolto Oy ja Lounais-Suomen Jätehuolto Oy ovat verrokkiyhtiöistä alueiltaan, asukasmääriltään ja henkilöstöiltään suurimmat. Napapiirin Residuum Oy on pienin sekä harvaan asutuin verrokkiyhtiö, jossa kuljetusetäisyydet ovat suuret. Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n toimialueella on ainoastaan kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Muissa verrokkiyhtiöissä on käytössä osalla toimialueistaan kunnan järjestämää kuljetusta sekä kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta. Kaikilla verrokkiyhtiöillä on käytössä jätehuollon perusmaksu, joka on jaettu pääsääntöisesti kahteen kategoriaan; vakituinen ja vapaa-ajan asunto.

Jätehuoltoyhtiöiden rahoituspohjaan vaikuttaa mm. alueen jätteenkuljetusjärjestelmä sekä yhtiöiden omistukset muissa yrityksissä. Kiertokaari ei omista osakkeita jätevoimaloissa, mutta Pirkanmaan Jätehuolto Oy sekä Lounais-Suomen Jätehuolto Oy omistavat. Kiertokaari saa lisätuloja toiminnassaan teollisuus- ja liikennebiokaasusta samoin kuin Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Lounais-Suomen Jätehuolto Oy on kehittänyt liiketoimintaa tekstiilijätteen ympärille.

Kaikissa verrokkiyhtiöissä on alueillaan laajasti jäteasemia sekä ekopisteitä. Rinki ekopisteverkostoa on täydennetty kuntayhtiön toimesta Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n sekä Napapiirin Residuum Oy:n alueilla. Kaikissa tarkastelluissa jäteyhtiöissä on käytössä säännöllinen vaarallisen jätteen kiertävä keräys. Pirkanmaan Jätehuolto Oy sekä Lounais-Suomen Jätehuolto Oy tarjoavat asukkaille maksua vastaan myös esimerkiksi jätteiden noutopalvelua.

Taulukko 8. Verrokkitarkastelun yhteenveto.

Tarkasteltu tieto	Pirkanmaan Jätehuolto Oy	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	Napapiirin Residuum Oy	Kiertokaari Oy
Alueen koko	17 kuntaa 440 000 asukasta Henkilöstöä 98	18 kuntaa 440 000 asukasta Henkilöstöä 109	3 kuntaa 71 000 asukasta Henkilöstöä 14	9 kuntaa 280 000 asukasta Henkilöstöä 27
Liikevaihto (2021)	44,2 milj.euroa	27,3 milj.euroa	7,04 milj.euroa	14,3 milj. euroa

Tarkasteltu tieto	Pirkanmaan Jätehuolto Oy	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	Napapiirin Residuum Oy	Kiertokaari Oy
Liikevoittoprosentti (%)	8,6 %	5,2 %	4,0 %	12,4 %
Liikevaihto per asukas (€)	100,5 €	62,0 €	99,2 €	51,1 €
Asukastiheys (asukasta/km ²)	37	53	5	20
Jätteenkuljetusjärjestelmä	Kunnan järjestämä	Kiinteistönhaltijan ja kunnan järjestämä	Kiinteistönhaltijan ja kunnan järjestämä	Kiinteistönhaltijan ja kunnan järjestämä
Jätehuollon perusmaksu	Käytössä	Käytössä	Käytössä	Ei käytössä (pl. Pudasjärvi)
Jäteasemat	21 jäteasemaa	12 jäteasemaa	3 jäteasemaa	8+1(Raahen) jäteasemaa
Täydentävä ekopisteverkosto	Ei täydentävää	Käytössä	Käytössä	Ei täydentävää
Lisäpalvelut asukkaille	<ul style="list-style-type: none"> - Säännöllinen kiertävä keräys - Noutopalvelu - Vaarallisten jätteiden kontit 	<ul style="list-style-type: none"> - Säännöllinen kiertävä keräys - Keräysauto Siira - Pop up lajitteluasema - Poistotekstiilimyynti 	<ul style="list-style-type: none"> - Säännöllisiä kiertäviä keräyksiä teemoittain 	<ul style="list-style-type: none"> - Vaarallisen jätteen keräyspalvelu - Mainio - myymälä

14. PALVELUTASON KEHITTÄMISEN ETENEMISSUUNNITELMA JA AIKATAULU

14.1 Työpajan tulokset jätehuollon palvelutason kehittämisestä

Analyysien pohjalta palvelutasosta tunnistettiin kahdeksan kokonaisuutta, joita käsiteltiin syyskuussa 2022 järjestetyssä työpajassa.

1. Jätehuollon maksut ja rahoitus
2. Tiedonhallinta (sähköiset järjestelmät)
3. Aluekeräysverkosto (tuottajavastuu)
4. Jätteenkuljetuspalvelut kiinteistöiltä
5. Neuvontoja viestintä
6. Jäteasema-, puutarha- ja vaarallisen jätteen palvelut sekä muut lisäpalvelut
7. Jätehuollon viranomaispalvelut
8. Saostus- ja umpikaivolietepalvelut

Työpajassa osallistujia pyydettiin asettamaan eri palvelutasokokonaisuudet tärkeysjärjestykseen niiden kehittämisen kannalta (Kuva 23). Osallistujat kokosivat tärkeimmiksi kehittämisen painopisteiksi jätehuollon maksujen ja rahoituksen sekä tiedonhallinnan kehittämisen. Työpajan aikana todettiin, että jätehuollon viranomaispalvelut liittyvät vahvasti tiedonhallintaan ja sitä

käsiteltiin samassa kokonaisuudessa. Saostus- ja umpikaivolietepalveluiden osalta todettiin, että sen kehittäminen toteutetaan resurssit ja aikataulu huomioiden myöhemmissä vaiheissa.

Painota palvelukokonaisuuksien kehittämisen tärkeysasteikolla 0-100.

Kuva 23. Työpajan tulokset palvelukokonaisuuksien kehittämisen tärkeydestä.

Valittuja palvelukokonaisuuksia käsiteltiin työpajassa kolmessa neljän hengen ryhmässä. Jokainen ryhmä sai käsiteltäväkseen kaksi palvelukokonaisuutta. Palveluita käytiin läpi seuraavien kysymysten avulla:

- Mitä hyvää palvelussa on tällä hetkellä? Mitä kehitettävää palvelussa on?
- Miten palvelutasoa tulisi parantaa? Miksi?
- Kuka palvelusta hyötyy (esim. asukas, yritys jne.)?
- Kuka on vastuussa palvelun kehittämisestä (esim. palveluntarjoaja, viranomainen)?
- Millaista yhteistyötä tarvitaan?
- Millä aikataululla palvelua tulee kehittää?
- Muuta?

14.2 Etenemissuunnitelma ja kehittämisen aikataulu

Etenemissuunnitelma muodostettiin julkisesti saatavissa olevan materiaalin, kyselyiden, teemahaastatteluiden, paikkatietoanalyysien ja työpajassa saatujen tulosten perusteella. Analyysien pohjalta tunnistettiin Kiertokaaren jätehuollon kuusi palvelukokonaisuutta, joiden kehittäminen koettiin keskeisimmäksi:

1. Jätehuollon maksut ja rahoitus
2. Tiedonhallinta (sähköiset järjestelmät) ja jätehuollon viranomaispalvelut
3. Aluekeräysverkosto
4. Jäteasema-, puutarha- ja vaarallisen jätteen palvelut sekä muut lisäpalvelut
5. Neuvonta ja viestintä
6. Jätteenkuljetuspalvelut kiinteistöiltä

Palvelukokonaisuuksista tarkasteltiin keskeisimmät toimenpiteet, hyödyt, haasteet, vastuut sekä kehittämisen aikataulu. Jätehuollon palvelutaso on jatkuvasti kehittyvä ja sitä tulee tarkastella säännöllisesti (esim. vuosittain). Tarkastusten yhteydessä katsotaan, onko nykytilanteeseen tullut muutoksia ja tehdään tarvittavat päivitykset.

14.2.1 Jätehuollon maksut ja rahoitus

Kehittämiskohde: Selvityksen perusteella jätehuollon rahoitusta on lisättävä, mikäli halutaan tarjota asiakkaille lisäpalveluita ja kehittää jätehuollon palvelutasoa. Lisäksi tällä hetkellä jätetaksa ei ole ohjaava lajittelun kannalta.

Toimenpiteet: Rahoituksen kehittämisen kannalta suositellaan Kiertokaaren esittelevän investointilaskelmat jätehuoltolautakunnalle tarvittavasta rahoituksesta toiminnan kehittämiseksi. Laskelmien perusteella tehdään esitys jätehuollon tarvittavasta rahoituksesta sekä jätetaksan päivittämisestä kiertotalous huomioiden. Selvityksen perusteella perusmaksu on selkein ja läpinäkyvin tapa lisäpalveluiden kehittämiseen.

Hyöty: Rahoituksen selkeytyminen ja läpinäkyväksi tekeminen, keinoja toiminnan suunnitteluun.

Vastuu: Kiertokaari ja jätehuoltoviranomainen

Aikataulu: 10/2022–5/2023

14.2.2 Tiedonhallinta (sähköiset järjestelmät) ja jätehuollon viranomaispalvelut

Kehittämiskohde: Eri sidosryhmien (Kiertokaari, jätteenkuljetusyritykset, viranomaiset, kunnat) yhteistyö ja tiedonhallinta toimii pääsääntöisesti hyvin. Yhteistyötä tarvitaan kuitenkin eri järjestelmien rajapintojen kehittämisessä sekä tiedon jakamisessa. Eri sidosryhmät voivat hyödyntää usein samaa dataa omissa toiminnoissaan.

Toimenpiteet: Tiedonhallinnan ja yhteistyön parantamiseksi sovitaan säännölliset yhteistyökokoukset, kartoitetaan jo olemassa olevat kokouskäytänteet ja saatavilla olevat sekä tarvittavat resurssit viranomaisten ja Kiertokaaren välillä. Ensimmäisessä kokouksessa sovitaan kehittämistarpeista, sopivasta kokousvälistä, tarvittavasta sidosryhmäyhteistyöstä sekä tarvittavista resursseista kehittämistyöhön. Kokouksiin osallistetaan teemoittain tarvittavia sidosryhmiä (jätteenkuljetusyritykset, kunnat, asukkaat). Kokousten koollekutsujana toimii jätehuoltoviranomainen. Tarvittaessa perustetaan teemoittain työryhmiä. Yhteistyötä tehdään avoimesti ja viestitään sidosryhmille kehittämistoimenpiteistä.

Hyöty: Yhteistyön avulla luodaan synergiaa ja kohdennetaan vaadittavat toimenpiteet tehokkaasti

Vastuu: Kiertokaari ja jätehuoltoviranomainen, keskusteluissa mukana jätteenkuljetusyritykset sekä asukkaat

Aikataulu: 10/2022–3/2023

14.2.3 Aluekeräysverkosto

Kehittämiskohde: Ekopisteverkosto on haja-asutusalueille suppea ja erityisesti muovinkeräyspisteet eivät ole kaikkien alueen asukkaiden saavutettavissa. Rinki Oy vastaa ekopisteiden ylläpidosta, sijoittelusta ja tyhjennyksistä eikä Kiertokaari voi suoraan vaikuttaa niihin.

Toimenpiteet: Mahdollisen täydentävän ekopisteverkoston toteuttaminen Kiertokaaren toimesta väestötiheyteen suhteutettuna keskeisille paikoille. Täydentävän keräysverkoston sijaintia tulee selvittää esimerkiksi asukkaille suunnatulla karttakyselyllä, jonka avulla voidaan kerätä

joukkoistettua paikkatietoa eri asukasryhmiltä. Ekopisteille parhaimmat paikat ovat usein lähellä ihmisten käyttämiä palveluita. Ekopisteiden sijoittelussa tarvitaan yhteistyötä palveluntarjoajien sekä maanomistajien kanssa.

Hyöty: Erilliskerättyjen jätteiden määrän lisääntyminen, asukkaiden kierrätysmotivaation kasvattaminen

Vastuu: Kiertokaari, yhteistyötä maanomistajien ja yrittäjien kanssa

Aikataulu: 1/2024 →

14.2.4 Jäteasema-, puutarha- ja vaarallisen jätteen palvelut sekä muut lisäpalvelut

Kehittämiskohde: Maakunnissa sijaitsevien jäteasemien suppeat aukioloajat sekä osin puutteellinen jättejakeiden vastaanotto (mm. puutarhajäte sekä sekajäte). Vaarallisten jätteiden osalta on tarve kehittää nykyistä keräyspalvelua. Tietämys erityisesti tarjottavista ilmaisista lisäpalveluista ei välttämättä tavoita asukkaita. Tulevaisuudessa voidaan jäteasemapalveluita tarjota ympärivuorokautisesti joillain jäteasemilla.

Toimenpiteet: Maakuntien jäteasemien aukioloaikojen laajentamien huomioiden asukkaiden tarpeet sekä alueiden erityispiirteet. Esimerkiksi mökkipaikkakunnilla aukioloaikoja voidaan muuttaa vastaamaan paremmin käyttäjien tarpeita. Lisäksi jäteasemilla voidaan ottaa esimerkiksi kausiluontoisesti (esim. keväisin ja syksyisin) vastaan puutarhajätteitä sekä suurempia eriä sekajätteitä. Puutarhajätteen ilmaistuontia esimerkiksi tiettyinä viikkoina tai Ruskossa käytettävien kuponkien laajentamista käyttöön myös maakuntiin tulee selvittää. Alueen yrittäjien kanssa on tarpeen käydä keskusteluita mahdollisista tiloista sekä siirtokuljetuksista. Käyttäjien tarpeita voidaan selvittää kyselytutkimuksella.

Vaarallisen jätteen keräyspalvelun muuttaminen säännölliseksi vuosittain toistuvaksi kierrokseksi. Jätekeräyksellä on mahdollista kerätä vaarallisen jätteen lisäksi esimerkiksi metalliromuja sekä SER-jätteitä. Kierroksen suunnittelu vaatii keskeisten kierroksella tehtävien pysähtymispisteiden tunnistamista sekä yhteistyötä kuljetusyriyten kanssa. Kierrosten markkinoinnissa on mielekästä käyttää tunnistettavaa ja selkeää nimeä, jotta uudesta palvelusta tulee tuttu alueen asukkaille. Pysähtymispisteiden tunnistamisessa voidaan hyödyntää karttakyselyä asukkaille ja kierroksen nimen keksimisessä voidaan kuunnella myös asukkaiden mielipiteitä.

Hyöty: Kattavammat jätepalvelut asukkaille, asukkaiden kierrätysmotivaation kasvattaminen

Vastuu: Kiertokaari, yhteistyötä yritysten kanssa

Aikataulu: 1/2023 →

14.2.5 Neuvonta ja viestintä

Kehittämiskohde: Neuvontaa ja viestintää tehdään monissa eri kanavissa useille eri sidosryhmille. Viestinnässä tarvitaan enemmän suunnitelmallisuutta ja kohdentamista sekä keskeisten viestintäsisältöjen tunnistamista.

Toimenpiteet: Laaditaan selkeä viestintäsuunnitelma pitkälle aikavälille sekä vuosikohtainen viestintäkello. Tunnistetaan toimijat, jotka voivat viedä viestiä laajemmalle joukolle eteenpäin (esim. isännöitsijät, kunnat, opettajat). Laaditaan viestintämateriaalia, oppaita sekä koulutuksia myös näiden tahojen käyttöön. Laaditaan viestintämateriaalia asukkaille keskeisistä tunnistetuista aihekokonaisuuksista, joita tehdään suunnitelmallisesti "kampanjoimalla" (esim. biojätteen kierrätys sekä jätemaksut).

Hyöty: Resurssien kohdentaminen ajankohtaisiin viestinnän ja neuvonnan tarpeisiin, vaikuttavuuden lisääntyminen

Vastuu: Kiertokaari

Aikataulu: 10/2022 →

14.2.6 Jätteenkuljetuspalvelut kiinteistöiltä

Kehittämiskohde: Kiertokaaren toimita-alue on laaja ja alueella on kuntakohtaisia eroja jätteenkuljetusyritysten tarjoamien palveluiden osalta. Tasapuolinen viestiminen ja viestin vieminen selkeästi asukkaalle koetaan haasteeksi. Lisäksi haasteena on jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen rekisterin puutteellisuus.

Toimenpiteet: Kartoitetaan yhteistyössä yritysten kanssa alueittain palvelukokonaisuuksia. Pyritään yhteistyössä kehittämään ja jakamaan hyviä käytäntöjä (esim. monilokerokeräys). Osallistetaan yrityksiä ottamalla heitä mukaan poliittiseen keskusteluun (esim. jätehuoltojaostoon asiantuntijajäseneksi, järjestämällä kuulemistilaisuuksia). Laaditaan asukkaiden käyttöön selkeä sivusto, josta Kiertokaaren toimialueen kiinteistöjen jätehuoltopalvelut löytyvät kunnittain.

Tehdään erillisselvitys, jossa kartoitetaan kiinteistöt, jotka eivät ole liittyneet jätehuoltoon ja selvitetään syitä liittymättömyyteen lähestymällä heitä kyselyllä. Laaditaan ajantasainen rekisteri saatujen tietojen pohjalta.

Hyöty: Asukkaiden kiinteistöjen jätteenkuljetuspalvelutason parantuminen, asukkaiden kierrätysmotivaation kasvattaminen, tiedonjakaminen

Vastuu: Jätehuoltoviranomainen, Kiertokaari, kunnat ja yritykset

Aikataulu: 1/2023 →

15. JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvityksen perusteella Kiertokaari Oy:n jätehuollon palvelutaso on kokonaisuudessaan melko kattavalla tasolla. Kiertokaari tarjoaa kiinteistöiltä kerätyn jätteen käsittelyn lisäksi useita muita palveluita kuten muun muassa jäteasemapalveluita sekä neuvonta- ja viestintäpalveluita. Uuden jätelain myötä Kiertokaaren vastuulle tulee biojätteen ja pakkausjätteiden keräys kiinteistöiltä, jolloin kiinteistöjen asukkaista tulee Kiertokaaren asiakkaita, mikä lisää hallinnollista työtä Kiertokaaren osalta. Lisäksi Kiertokaari on kehittänyt Mainio-kaupan, jonka avulla saadaan jo jätteeksi päätyneet tuotteet uudestaan käyttöön kiertotalouden mukaisesti.

Selvityksessä toteutettuun asukaskyselyyn saatiin kattavasti vastauksia. Kyselyn vastausten perusteella asukkaat ovat kiinnostuneita kierrättämisestä ja toivovat lisää erilliskeräämisen mahdollistamista. Erilliskeräämisen lisäämistä toivotaan niin kiinteistöille, aluekeräyspisteille kuin jäteasemillekin. Materiaalien kierrätys ja kiertotalous herättävät kiinnostusta ja paikalliselle helposti saavutettavalla tiedolla on tarve. Asukkaat toivovat tietoa sekä jätepalveluiden saatavuudesta että laajemmin jätehuollon kokonaisuudesta ja rahoituksesta.

Kiertokaari toimii laajalla alueella ja alueella onkin useita jäteasemia. Jäteasemien palvelutasossa on kuitenkin kehitettävää. Oulun Ruskon jätekeskusta lukuun ottamatta jäteasemat toimivat

rajoitetuilla aukioloajoilla sekä supistetuina palveluin. Asukaskyselyn perusteella jätehuollon palvelutasoa voidaan parantaa pidentämällä ja lisäämällä maakuntien jäteasemien aukioloaikoja sekä lisäämällä maakuntien jäteasemilla tarjottavia palveluita (mm. sekajätteen vastaanotto). Lisäksi selvityksen perusteella puutarhajätteen vastaanoton laajentamista muille jäteasemille on tarpeen tarkastella.

Jätehuollon palvelutasoa selvitettiin myös vertaamalla Kiertokaaren toimintaa kolmen muun kunnallisen jätehuoltoyhtiön toimintaan. Verrokkitarkastelun sekä asukaskyselyn perusteella vaarallisen jätteen keräyspalvelussa on kehitettävää. Nykyinen vaarallisen jätteen noutopalvelua eivät asukkaat ole löytäneet. Muissa jätehuoltoyhtiöissä on käytössä säännöllinen kiertävä keräys vaarallisille jätteille sekä myös muille jätejakeille. Vaarallisen jätteen ja muiden jätejakeiden säännöllistä kiertävää keräystä koskeva suunnittelu suositellaan aloitettavaksi vuoden 2023 aikana. Palveluiden lisäämisen lisäksi viestintää on tehtävä suunnitelmallisesti, jotta asukkaat löytävät nykyiset ja uudet palvelut.

Rinki Ekopisteverkosto ei ole kattava koko Kiertokaaren toiminta-alueella. Ekopisteverkostosta vastaa Rinki Oy, mutta Kiertokaaren on mahdollista täydentää palvelua aluekeräysverkostolla. Pakkausjätteiden kierrätyksen tehostamiseksi aluekeräysverkostoa on tarpeen selvittää tarkemmin vuodesta 2024 alkaen, kun tuottajayhteisöjen toiminta tarkentuu ja kiinteistökohtainen pakkausjätteiden erilliskeräys on jätelain mukaisesti aloitettu.

Yhteistyö toimii tällä hetkellä hyvin jätehuollon eri tahojen välillä. Yhteistyötä suositellaan selvityksen perusteella lisättävän erityisesti tiedon jaon ja järjestelmien rajapintojen kehittämisessä. Lisäksi yritysten kanssa suositellaan kartoitettavan palvelukokonaisuuksia sekä suositellaan, että yritykset otetaan mukaan poliittiseen keskusteluun. Jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen osalta suositellaan tehtävän erilliselvitys ajantasaisen tiedon saamiseksi. Yhteistyö suositellaan aloitettavan Kiertokaaren, viranomaisien, yritysten ja kuntien välisillä säännöllisillä tapaamisilla (viranomaisyhteistyö ja jätteenkuljetuspalvelut).

Jätehuollon rahoitus on nykyisellään Kiertokaaren alueella hoidettu jätehuoltomaksuilla eikä alueella ole jätehuollon perusmaksua (pl. Pudasjärvi). Selvityksen tehdyn verrokkitarkastelun muilla alueilla on käytössä jätehuollon perusmaksu. Jätehuollon rahoitusta suositellaan tarkasteltavan yhdessä jätehuollon palvelutason parantamisen kanssa. Palvelutason parantamisella edistetään kiertotalouden toteutumista, kun erilliskeräysmahdollisuuksia parannetaan. Jätehuollon palvelutason ja kiertotalouden kehittäminen edellyttää riittävää rahoitusta. Selvityksen perusteella perusmaksu on selkein, oikeudenmukaisin ja läpinäkyvin tapa ilmaisipalveluiden rahoittamiseksi.

LIITE 1 – YRITYSKYSELY

LIITE 2 – VIRANOMAISKYSELY

LIITE 3 – ASUKASKYSELY

LIITE 4 - VERROKKITARKASTELU